

The background is a dark blue gradient with several overlapping, curved, lighter blue bands that create a sense of depth and movement, resembling a stylized fan or a series of overlapping pages.

Atlas Copco
1981

INNEHÅLL

Året i korthet.....	1
Styrelsens verksamhetsberättelse.....	2
Vinstdisposition.....	7
Atlas Copco-gruppen, Resultaträkning.....	8
Atlas Copco-gruppen, Balansräkning.....	9
Finansieringsanalys.....	10
Atlas Copco AB, Resultaträkning.....	11
Atlas Copco AB, Balansräkning.....	12
Bokslutskommentarer.....	13
Aktier och andelar.....	19
Revisionsberättelse.....	20
VD om 1981.....	21
Atlas Copco MCT.....	23
Atlas Copco Airpower.....	27
Atlas Copco Tools.....	31
Berema.....	34
Monsun-Tison.....	36
Energisektorn ökar Atlas Copcos affärsmöjligheter.....	38
Atlas Copco-aktien.....	40
Personal.....	42
Organisation.....	43
Fem år i sammandrag.....	44
Styrelse och revisorer.....	45

KALLELSE TILL BOLAGSSTÄMMA

Aktieägarna i Atlas Copco Aktiebolag kallas härmed till ordinarie bolagsstämma torsdagen den 22 april 1982 kl 17.00 på Grand Hôtel Royal, Vinterträdgården, Stallgatan 4, Stockholm.

RÄTT TILL DELTAGANDE

Rätt att delta i bolagsstämman har aktieägare, som dels är införd i den av Värdepapperscentralen VPC AB förda aktieboken för bolaget *senast torsdagen den 8 april 1982*, dels *senast måndagen den 19 april 1982 kl 16.00* till bolaget anmäler sin avsikt att delta i bolagsstämman.

Aktieägare som har sina aktier förvaltarregistrerade och som önskar delta i stämman måste tillfälligt registrera aktierna i eget namn. Sådan registrering begärs hos den bank eller fondhandlare som förvaltar aktierna. Förvaltare brukar debitera en avgift för denna åtgärd. Anmälan om omregistrering bör göras *senast tisdagen den 6 april 1982* för att omregistrering skall kunna ske i tid.

ANMÄLAN OM DELTAGANDE

Anmälan om deltagande i stämman kan ske skriftligt under adress Atlas Copco AB, 105 23 Stockholm, eller per telefon 08/743 80 00 *senast måndagen den 19 april 1982 kl 16.00*.

ÄRENDEN

1. Ärenden som enligt bolagsordningen skall förekomma på ordinarie bolagsstämma, däribland framläggande av årsredovisning och revisionsberättelse samt koncernredovisning och koncernrevisionsberättelse, beslut i frågorna om fastställelse av resultaträkningen och balansräkningen samt koncernresultaträkningen och koncernbalansräkningen, ansvarsfrihet åt styrelseledamöterna och verkställande direktören, dispositioner beträffande vinst enligt den fastställda balansräkningen samt val av styrelse och revisorer.

2. Styrelsens förslag till fondemission av 1 ny aktie på 4 gamla aktier, varigenom aktiekapitalet ökas från nuvarande 413 910 000 kronor till 517 387 500 kronor.

UTDELNING

Styrelsen har som avstämningsdag beslutat föreslå den 26 april 1982. Beslutat bolagsstämman enligt förslaget beräknas utdelningen komma att utsändas av VPC den 3 maj 1982.

ADRESSÄNDRING

Adressändring bör snarast anmälas till VPC för att säkerställa att utdelningen sänds till rätt adress. Blankett för adressändring finns vid samtliga bankkontor.

Omslagsbilden:

Kompressorskrudar i närbild. Tekniken att med roterande skruvar komprimera luft lanserades av Atlas Copco på världsmarknaden redan på 1950-talet. Skruvkompressortekniken är idag en viktig faktor bakom Atlas Copcos framgångar.

Omslagets baksida:

Ett avancerat hydrauliskt bergborraggregat med stor räckvidd och snabb och exakt manövrering introducerades av Atlas Copco under 1981. Tack vare maskinens egenskaper stärker Atlas Copco sin ledande ställning i världen inom marknaden för tung ort- och tunneldrivningsutrustning.

EKONOMISK INFORMATION FRÅN ATLAS COPCO

Atlas Copco publicerar för 1982 följande ekonomiska rapporter:

<i>Bolagsstämman</i> , VD.....	22 april
<i>Rapport över första kvartalet</i>	mitten av maj
<i>Rapport över första halvåret</i>	slutet av augusti
<i>Rapport över de tre första kvartalen</i>	mitten av november
<i>Bokslutskommuniké för 1982</i>	februari 1983
<i>Årsredovisning för 1982</i>	början av april 1983

Följande trycksaker kan beställas från Atlas Copco AB, avdelning ZRCE, 105 23 Stockholm:

Atlas Copco Annual Report 1981
Atlas Copcos årsredovisning på engelska.

Tryckluft

Kvartalstidskrift för Atlas Copcos aktieägare. Den tillställs de aktieägare, som skriftligen anmäler att de önskar erhålla tidskriften.

1981

Atlas Copco-gruppens fakturering ökade med 20 % till 7 488 MSEK och orderingången med 19 % till 7 651 MSEK. Volymökningen i faktureringen var 5 %.

Resultatet ökade med 29 % till 570 MSEK. Det motsvarar 7,6 % av faktureringen.

Avkastningen på i Atlas Copco-gruppen sysselsatt kapital ökade från 16,1 % till 19,8 %.

Vinst per aktie ökade från 12,60 SEK till 16,20 SEK.

Investeringar i forskning och utveckling ökade med 20 MSEK till 180 MSEK.

Styrelsen föreslår en fondemission med en ny aktie på fyra gamla. Aktiekapitalet höjs därigenom med 103,5 MSEK till 517,4 MSEK.

Styrelsen föreslår en utdelning av 6,00 SEK på såväl de nuvarande aktierna som på de föreslagna fondaktierna (omräknat: 7,50 SEK per nuvarande aktie mot 6,50 SEK föregående år).

Bergförstärkningsbulten Swellex – "årets produkt" inom Atlas Copco. Swellex, som väntas få stor efterfrågan, bygger på en av MCT nyutvecklad metod.

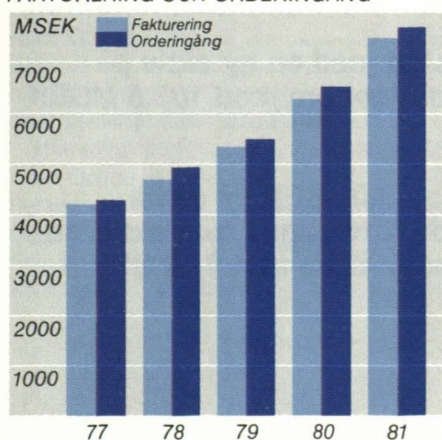
STYRELSENS REDOGÖRELSE FÖR VERKSAMHETEN 1981

ATLAS COPCO-GRUPPEN

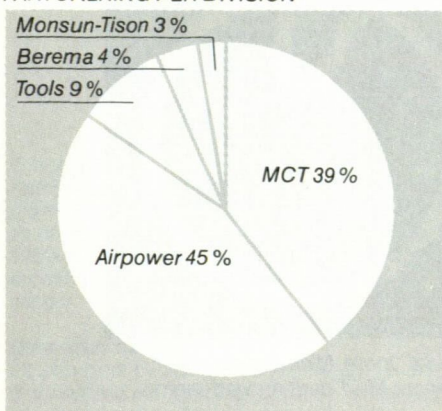
	1981	1980
Fakturering	7 488	6 227
Resultat efter finansiella poster	570	442

	1981	1980
Orderingång	7 651	6 448
Värdeökning, %	+19	+17
Volymökning, %	+ 5	+ 7

FAKTURERING OCH ORDERINGÅNG

FAKTURERING PER DIVISION

I samband med ICC:s konferens på Filipinerna överlämnade Peter Wallenberg (t h) ett gåvobevis gällande en borrarbrunn till Mrs Imelda Marcos, minister för Human Settlement, i närvaro av Sveriges ambassadör i Manila, Bo Kålfors.

Atlas Copco-gruppens fakturering uppgick under 1981 till 7 488 MSEK (6 227), en ökning med 20 procent. Volymökningen utgjorde ca 5 procent (7). Av faktureringen gick 9 procent till Sverige och mer än hälften till marknader utanför Europa. Orderingången ökade med 19 procent till 7 651 MSEK (6 448).

Atlas Copco-gruppens resultat efter finansiella intäkter och kostnader men före extraordinära poster, bokslutsdispositioner och skatt uppgick för verksamhetsåret till 570 MSEK (442). Detta motsvarar 7,6 procent (7,1) av faktureringen.

MARKNADSUTVECKLING

Trots den svaga ekonomiska utvecklingen i den industrialiserade världen lyckades Atlas Copco öka sin försäljningsvolym. Eftersom Gruppens största konkurrenter på världsmarknaden huvudsakligen är baserade i USA, innebar den amerikanska dollarns uppgång ökad konkurrenskraft för Atlas Copco både i USA och på andra marknader.

Såväl investeringarna som industriproduktionen stagnerade på Atlas Copcos viktigaste marknader i Västeuropa. Försäljningsframgångar uppnåddes dock på några marknader såsom Spanien, Portugal och Schweiz. I Norge ökade försäljningen till den expansiva offshore-industrin.

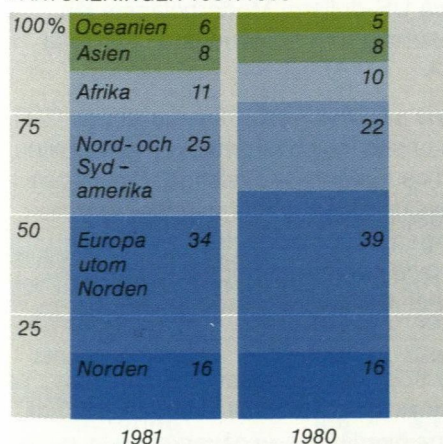
På ett flertal utomeuropeiska marknader rådde högkonjunktur under året och den väletablerade internationella marknadsorganisationens ansträngningar ledde till framgångar. I Australien, södra Afrika, Canada, Peru och Mexico var försäljningen särskilt framgångsrik. Stora framgångar noterades i fråga om leveranser till vattenkraft- och infrastrukturprojekt i utvecklingsländerna, framför allt i Latinamerika, Mellanöstern och Nordafrika. Även Atlas Copcos europeiska säljbolag ökade starkt sin exportförsäljning till internationella entreprenadföretag, som var engagerade i denna expansion.

Säljbolagen

Under 1981 ombildades den tidigare exportdivisionen inom moderbolaget till Atlas Copco International AB. Bolaget ansvarar för marknadsföring i länder där Atlas Copco inte har egna säljbolag, huvudsakligen i den icke industrialiserade världen. På flera av dessa marknader, bl a i Mellanöstern, Nordafrika och Nigeria ökade försäljningen betydligt.

En omfattande utbyggnad av verksamheten i USA har genomförts under de senaste åren. För att uppnå en ökad marknadstäckning med bl a förbättrad service har ett stort antal nya återförsäljare knutits till det amerikanska säljbolaget, som under 1981 blev Atlas Copcos största.

GEOGRAFISK FÖRDELNING AV
FAKTURERINGEN 1981/1980

Det australiska säljbolaget åstadkom under 1981 en stark försäljningsökning av gruv- och entreprenadutrustningar för utvinning av Australiens stora mineral- och energitillgångar.

Försäljningen utvecklades gynnsamt vid flera av de säljbolag som startats under de senaste två åren. I såväl Japan som Singapore noterades stora försäljningsökningar. Ytterligare utbyggnad av säljorganisationen i Sydostasien kommer att ske. Ett nytt bolag startades i början av 1982 i Sydkorea tillsammans med den förra agenten.

Övriga bolag

Atlas Copco Data AB tillhandahåller datatjänster för bolagen i Sverige och Norge samt utgör centrum för ADB-teknik inom Gruppen. Stora satsningar gjordes under året för att med hjälp av datatekniken ytterligare förbättra order-, lager- och faktureringsrutiner.

Atlas Copco ABEM AB utvecklar, tillverkar och säljer elektronikprodukter för geofysiska och industriella mätningar. Fakturerad försäljning uppgick till 18 MSEK (17).

	1981	1980
Resultat i % av fakturering	7,6	7,1
Avkastning i % av totalt sysselsatt kapital	19,8	16,1

RESULTAT

Gruppens resultat efter finansiella intäkter och kostnader uppgick till 570 MSEK (442). Vinst per aktie blev 16,20 SEK (12,60).

Avkastningen på totalt sysselsatt kapital exkl icke räntebärande rörelseskulder förbättrades från 16,1 procent till 19,8 procent. Detta berodde på ökad försäljningsvolym och förbättrad kapitalomsättningshastighet. På många marknader kunde prisnivån höjas samtidigt som valutakursutvecklingen på vissa väsentliga marknader bidrog till ökade marginaler.

Samtliga divisioner visade förbättrade resultat och högre avkastning. För Tools och Monsun-Tison är avkastningen ej fullt tillfredsställande.

Flertalet utomeuropeiska säljbolag visade goda resultatförbättringar bl a i Australien, Brasilien, Canada, Indien, Peru, Sydafrika och Zambia. Bolagen i Argentina och Bolivia uppvisade ett otillfredsställande resultat. Atlas Copco International var framgångsrikt under sitt första verksamhetsår. Säljbolagen i Italien, Norge och Portugal uppnådde goda resultatförbättringar. Resultaten i Storbritannien och Spanien förbättrades men är fortfarande otillfredsställande. Flertalet övriga europeiska bolag kunde ej helt uppnå 1980 års resultatnivå.

Atlas Copco-gruppens valutakursdifferenser uppgick netto till +33 MSEK (+36). Orealiserade kursförluster påverkade negativt Gruppens resultat med 48 MSEK (-) medan realiserade kursvinster och omräkningsdifferenser på 81 MSEK (36) ökade resultatet.

Samtliga långfristiga lån i utländsk valuta har värderats vid årets slut efter balansdagens valutakurs utom moderbolagets långfristiga utländska lån. Dessa lån har värderats så att de orealiserade kursförlusterna, i motsats till föregående år, resultatmässigt fördelats över lånens återstående löptid. Årets orealiserade kursförluster på moderbolagets lån uppgick till 142 MSEK (3) varav endast 26 MSEK (3) belastar resultatet.

Moderbolagets kvarstående orealiserade kursförluster på 116 MSEK kommer att belasta Gruppens resultat över åren fram till 1990 varav merparten faller på de närmaste fem åren. I vilken grad de orealiserade kursförlusterna kommer att

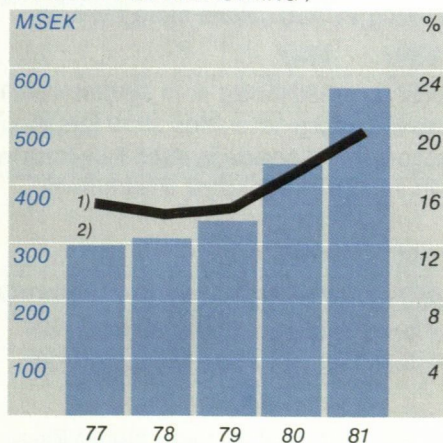
RESULTATET FÖRDELAT

PER DIVISION	1981	1980
MCT	193	153
Airpower	320	250
Tools	11	5
Berema	43	33
Monsun-Tison	3	1
Totalt	570	442

RESULTATET FÖRDELAT

PER KVARTAL	1981	1980
Första kvartalet	162	131
Andra kvartalet	158	101
Tredje kvartalet	76	81
Fjärde kvartalet	174	129
Totalt	570	442

RESULTAT OCH AVKASTNING*)

1) Avkastning på totalt sysselsatt kapital, %
(definition sid 14)

2) Resultat efter finansiella poster, MSEK

*) Avkastningstal för åren 1977-1979 ej
justerade för planenliga avskrivningar

	1981	1980
Finansnetto	- 318	- 197
Självfinansieringsgrad, %	76	101
Andel eget riskbärande kapital, %	35,8	37,7

realiseras, dvs belasta de framtida resultaten, blir beroende av valutakursutvecklingen och då främst valutakursen på US-dollar. Moderbolagets lån i utländsk valuta avser huvudsakligen finansiering av investeringar i utländska sälj- och tillverkningsenheter, främst i USA.

För att ge en mer enhetlig bild av Gruppens avskrivningsbehov har under 1981 avskrivningar på anläggningstillgångarnas anskaffningsvärden skett enligt plan, vilket innebär att de baserats på tillgångarnas förväntade livslängd. Skillnaden mellan planenliga och de skattemässiga avskrivningar som huvudsakligen använts tidigare år, redovisas i resultaträkningen under bokslutsdispositioner. I balansräkningen redovisas de ackumulerade överavskrivningarna som obeskattade reserver. För att få jämförbarhet har 1980 års värden omräknats i resultat- och balansräkningarna.

I slutet av 1981 avyttrades moderbolagets 9/28-dels andel av The Swedish Lamco Syndicate och innehav av preferensaktier i Lamco till Gränges AB. För Atlas Copco-gruppen i sin helhet har denna överlåtelse ej påverkat årets resultat då fulla reserveringar gjorts tidigare år.

FINANSIERING

Gruppens totala finansieringsbehov under 1981 uppgick till 906 MSEK (737), varav en fortsatt ökad andel, 38 procent (31), avsåg kapacitetshöjande investeringar i anläggningstillgångar. Dessa utgjorde 342 MSEK (231), varav 25 MSEK avsåg anläggningar i nyförvärvade bolag. Tack vare vinstförbättringen bibehölls självfinansieringsgraden på en tillfredsställande nivå, 76 procent (101).

Lagervärdet ökade med 181 MSEK (468), dvs endast 7 procent. I procent av faktureringen minskade lagervärdet till 38 procent (42). Kund- och växelfordringar ökade under året med 209 MSEK (29) motsvarande 21 procent (22) av faktureringen. Den för lönsamheten så väsentliga kapitalomsättningshastigheten höjdes till 1,15 (1,11).

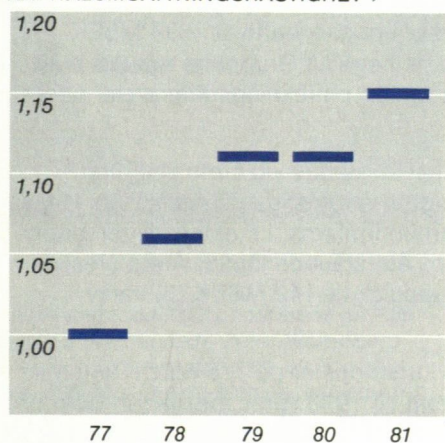
De räntebärande skulderna, omräknade till SEK, ökade med totalt 418 MSEK (494), varav kortfristiga med 162 MSEK (143) och långfristiga med 256 MSEK (351). Av ökningen förorsakades ca 180 MSEK av valutaförändringar under året i förhållande till svenska kronan.

Nettoökningen av räntebärande skulder stannade vid 159 MSEK (290) sedan hänsyn tagits till ökningen på 259 MSEK (204) av Gruppens likvida medel. Dessa uppgick vid årsskiftet till 775 MSEK (516), varav 576 MSEK i svenska bolag. Bekräftade men outnyttjade krediter i svenska och utländska banker uppgick till 1 098 MSEK (567).

Räntekostnaderna netto ökade med 116 MSEK till 346 MSEK. Detta motsvarar 4,6 procent (3,7) av faktureringen. Den ökade räntebördan förorsakades framförallt av ett högre ränteläge under 1981 och av att räntekostnaderna för de utländska lånen ökade som följd av den svenska valutans försvagning.

Andelen eget riskbärande kapital redovisades 1980 till 35,2 %. Som tidigare nämnts införde Gruppen under 1981 förändrade avskrivningsprinciper. Därför redovisas nu bland obeskattade reserver ackumulerade överavskrivningar uppgående till 219 MSEK. Detta tillsammans med uppskrivningar av fastigheter i Sverige på 113 MSEK medför, att det synliga egna kapitalet inkl obeskattade reserver nu uppgår till 35,8 % av den totala balansomslutningen. Om planenli-

KAPITALOMSÄTTNINGSHASTIGHET*)

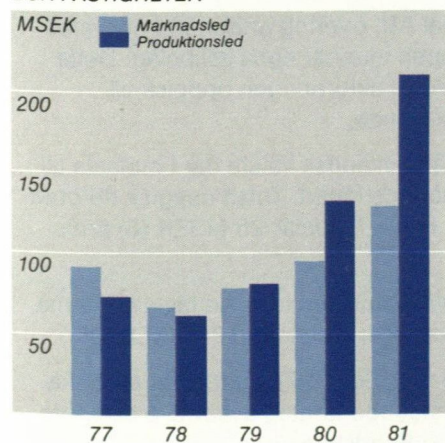
*) Uppgifterna för åren 1977-1979 ej justerade för planenliga avskrivningar

ga avskrivningar tillämpats för 1980, skulle andelen eget riskbärande kapital detta år ha uppgått till 37,7 %.

Atlas Copco AB gick under året in som delägare i ett nystartat finansbolag, Atlas Copco Leasing AB, vars ändamål huvudsakligen är att genom finansiell leasing finansiera Atlas Copco-gruppens uthyrning och försäljning i Sverige.

	1981	1980
Investeringar i maskiner och fastigheter	342	231
Sverige	101	51
Utlandet	241	180
Totalt i % av fakturering	4,6	3,7

INVESTERINGAR I MASKINER OCH FASTIGHETER

	1981	1980
Antal anställda i direkt FoU-arbete	730	710
Investeringar i direkt FoU-arbete	180	160

INVESTERINGAR

Under 1981 uppgick investeringarna i fastigheter och maskiner i produktionsled till 212 MSEK (135) och i marknadsledet till 130 MSEK (96).

Verkstäderna i Holyoke, USA, utrustades under året för rationell serietillverkning av Atlas Copcos egna kompressorer. De första leveranserna ägde rum under året. Inom Atlas Copco Holyoke Inc etablerades en ny verkstad i Southampton, Mass., USA, där maskiner och utrustning installerades för tillverkning av larvbandsburna borrhjull för ovanjordsbruk.

Det numera helägda Atlas Copco Turbonetics Inc flyttade till en nyförvärd verkstad i Voorheesville, N.Y., USA. Den ökar företagets kapacitet och ger goda expansionsmöjligheter.

Utbyggnaden av verkstaden i Brasilien blev klar och specialmaskiner för tillverkning av skruvkompressorer installerades. Vid verkstäderna i Brasilien och Indien ersattes äldre maskiner med numeriskt styrda maskiner. En utbyggnad av fabriken i Indien blir klar under 1982. En ny verkstad i San Luis Potosi, Mexico, blev färdig för inflyttning i september.

Vid Atlas Copcos säljbolag i Essen uppfördes ett nytt centrallager som blir den slutliga länken i ett avancerat materialadministrationssystem för branschkontoren och de regionala lagren i Västtyskland.

Det svenska säljbolaget flyttade under hösten in i ett nybyggt huvudkontor i Nacka.

FORSKNING OCH UTVECKLING

Utvecklingen inom bl a energiområdet, elektroniken och vissa delar av materialtekniken går utomordentligt fort. Alla dessa områden kan inte täckas tillräckligt snabbt med traditionell egen utveckling. Därför har Atlas Copco använt flera alternativa sätt att införa ny teknik, bl a genom förvärv och samarbetsavtal. Teknikförvärv i sådana former innebär att FoU-satsningarna var större än vidstående tabell visar.

Även under 1981 introducerades ett flertal produkter baserade på nya tekniska lösningar, t ex bergförstärkningsbulten Swellex, en rekyldämpad nithammare och en kompressor med entandad rotor.

En ny kundanpassad generation av det automatiska mutterdragarsystemet MACS togs fram. Målningsroboten Coat-A-Matic förvärvades, vilket innebär att nu även vidareutvecklingen för denna övertas av Atlas Copco.

Ett stort arbete nedlades på att förädla och nyttiggöra den teknik som förvärvats de senaste åren, t ex Turbonetics turboteknik. För att utöka Atlas Copcos teknikkunnande, speciellt inom kolgruvebranschen, bildade MCT-divisionen tillsammans med Geb. Eickhoff Maschinenfabrik und Eisengiesserei, Västtyskland, ett gemensamt konsultbolag.

	1981	1980
Antal anställda	19 538	18 786
Huvudkontor	264	231
Säljbolag	9 923	9 630
Divisioner	9 351	8 925

För Atlas Copco-gruppen utgjorde utgifter för löner och andra ersättningar:

	1981	1980
Styrelse och verkställande ledning	34,3	27,5
Övriga anställda	1 552,8	1 351,5
Totalt	1 587,1	1 379,0

MODERBOLAGET

PERSONAL

Uppgifter om medelantal anställda samt specifikation av löner och personalkostnader återfinns på sid 42.

Sysselsättningsläget vid vissa av de svenska enheterna var under året ansträngt. Bristen på yrkeskunniga arbetare och kvalificerad datapersonal i Sverige är dock besvärande.

Aktiesparfond

Den företagsanknutna aktiesparfond, som bildades 1981 för anställda vid Gruppens samtliga svenska enheter, mottogs med stort intresse från personalens sida. Aktiesparandet inom företaget fortsätter därför under 1982 med samma villkor som under 1981.

RESULTATRÄKNING

Ett nybildat bolag, Atlas Copco International AB, övertog under året ansvaret för marknadsföringen i de länder där Gruppen inte har egna säljbolag. Detta bolag drivs i kommission för Atlas Copco AB. Faktureringen uppgick till 567 MSEK (441). Resultatet blev tillfredsställande.

Orealiserade kursförluster på långfristiga lån i utländsk valuta har i motsats till tidigare år periodiserats över lånens återstående löptid. Totalt uppgick de orealiserade kursförlusterna till 142 MSEK (3). Härav belastar 26 MSEK (3) årets resultat.

Räntekostnaderna ökade till 141 MSEK (92) medan å andra sidan ränteintäkterna, dels från dotterbolag, dels på kortfristiga placeringar, ökade till 124 MSEK (85).

Utdelningar från dotterbolag erhöles med 111 MSEK (97), varav från svenska bolag 12 MSEK (12). Resultatandelar i närstående företag avser bl a bolagets andel av underskottet i The Swedish Lamco Syndicate.

I slutet av 1981 avyttrade bolaget sitt engagemang i The Liberian-American Mineral Company (LAMCO) till Gränges AB. Det bokförda värdet av bolagets 9/28-dels andel av The Swedish Lamco Syndicate och fordringar på detta handelsbolag samt preferensaktier i Lamco, översteg försäljningspriset med 40,2 MSEK.

Efter bokslutsdispositioner som uppgick till 79 MSEK (23) redovisas en vinst före skatt på 180 MSEK (124). Efter skatt uppgick den redovisade nettovinsten till 178 MSEK (122).

Moderbolagets inköp från dotterbolag svarade för 96 procent av det totala inköpsvärdet. Faktureringen avsåg uteslutande utomstående kunder.

BALANSRÄKNING

Kassa, bank och andra kortfristiga placeringar ökade till 520 MSEK (273), bl a som en följd av ändrade betalningsvillkor gentemot de utländska säljbolagen i form av kortare leveranskrediter.

Under året genomfördes aktiekapitalhöjningar i flera utländska dotterbolag, bl a Atlas Copco North America Inc, och Atlas Copco Deutschland GmbH.

Till en uppskrivningsfond avsattes 100 MSEK genom att bolagets industrifas-

Moderbolagets utgifter för löner och andra ersättningar utgjorde:	1981	1980
Styrelse och verkställande ledning [varav tantiem 1,1 (0,9)]	4,1	3,5
Övriga anställda	53,8	46,6
Totalt	57,9	50,1

tigheter skrevs upp med 75 MSEK och aktier i svenska dotterbolag med 25 MSEK. Dessa bolag gjorde i sin tur motsvarande uppskrivningar av fastigheter.

Medelantalet anställda i moderbolaget och Atlas Copco International AB var under året 381 (368), samtliga i Nacka.

FONDEMISSION

I avsikt att bringa aktiekapitalet i lämpligare relation till omfattningen av bolagets rörelse, föreslår styrelsen en fondemission omfattande 4 139 100 aktier, vilket innebär att aktieägarna erhåller en ny aktie på fyra gamla. Aktiekapitalet höjs därigenom med 103,5 MSEK till 517,4 MSEK.

Emissionen föreslås ske dels genom ianspråktagande av ovan nämnda uppskrivningsfond, dels genom ianspråktagande av balanserade vinstmedel med 3,5 MSEK.

VINSTDISPOSITION

Angående bolagets ställning och dess verksamhet i övrigt hänvisas till närslutna balansräkning och resultaträkning. Till bolagsstämmans förfogande står:

Balanserade vinstmedel från föregående år	SEK 91 121 479
Delcrederefond	SEK 12 500 000
Härtill kommer årets vinst	SEK 178 095 655
	<u>SEK 281 717 134</u>

Styrelsen och verkställande direktören föreslår att dessa vinstmedel disponeras på följande sätt:

till aktiekapitalet överföres utöver ianspråktagande av uppskrivningsfonden med 100 000 000 SEK, balanserade vinstmedel å 3 477 500 SEK genom en fondemission, vilket innebär att aktieägarna erhåller en ny aktie på fyra gamla

SEK 3 477 500

till aktieägarna utdelas 6,00 SEK på såväl de nuvarande som på de föreslagna fondaktierna, vilket innebär 7,50 SEK per nuvarande aktie*

SEK 124 173 000

I ny räkning balanseras, inkl tidigare separat redovisad delcrederefond

SEK 154 066 634

SEK 281 717 134

* Mot förslaget till utdelning till aktieägarna har undertecknad Nyholm anfört reservation till förmån för en oförändrad utdelning av 6,50 SEK per nuvarande aktie.

Nacka den 10 februari 1982

PETER WALLEMBERG
Ordförande

K-A BELFRAGE

JAN HELLNER

AXEL IVEROTH

STURE ÖDNER

CURT G OLSSON

H N SPORBORG

ERIK JOHNSON

TOM WACHTMEISTER
Verkställande direktör

BO HENNING

PER-ERIK NYHOLM

Vår revisionsberättelse har avgivits den 18 mars 1982

BIRGER SONESSON
Auktoriserad revisor

BERTIL E OLSSON
Auktoriserad revisor

RESULTATRÄKNING

ATLAS COPCO-GRUPPEN

Belopp i MSEK

		1981	1980
Fakturering		7 488,4	6 226,8
	Sålda varors kostnad samt kostnader för teknisk utveckling, försäljning, administration m m	6 451,8	5 463,8
Rörelseresultat före avskrivningar		1 036,6	763,0
Avskrivningar enligt plan (NOT 1)	Goodwill	29,1	14,8
	Maskiner och inventarier	91,7	85,0
	Byggnader	28,0	24,5
Rörelseresultat efter avskrivningar		887,8	638,7
Finansiella intäkter och kostnader	Ränteintäkter	+123,1	+ 56,5
	Räntekostnader	-469,4	-287,0
	Utdelning på aktier och andelar	+ 0,5	+ 0,4
	Resultatandel i närstående företag	- 4,8	- 2,8
	Kursdifferenser (NOT 2)	+ 32,8	+ 36,2
Resultat efter finansiella intäkter och kostnader		570,0	442,0
	Extraordinära intäkter och kostnader (NOT 3)	+ 13,9	-
Resultat före bokslutsdispositioner och skatter		583,9	442,0
Boksluts-dispositioner	Varulagerreserver	- 27,5	- 48,4
	Investeringsfonder	- 15,6	- 5,0
	Vinstfonder	-	- 40,0
	Skillnad mellan bokförda avskrivningar och avskrivningar enligt plan	- 8,4	- 10,8
	Ackumulerade överavskrivningar på sålda tillgångar	+ 0,9	-
	lanspråktagande av arbetsmiljöfonder, vinstfonder och investeringsfonder	+ 9,5	+ 4,5
	Kursregleringsreserv	+ 0,3	-
Resultat före skatter		543,1	342,3
Skatter (NOT 4)		-269,2	-222,1
Minoritetsandelar i årets resultat		- 17,4	- 12,4
NETTOVINST		256,5	107,8

BALANSRÄKNING

Belopp i MSEK

ATLAS COPCO-GRUPPEN

TILLGÅNGAR		1981.12.31	1980.12.31
Omsättningstillgångar	Kassa, bank och kortfristiga placeringar (NOT 5)	774,6	515,6
	Fordringar (NOT 6)	1 954,0	1 617,7
	Varulager (NOT 7)	2 816,3	2 634,9
		5 544,9	4 768,2
Spärrkonton hos Riksbanken (NOT 8)		31,8	5,7
Anläggningstillgångar	Aktier och andelar (NOT 9)	28,6	22,6
	Goodwill (NOT 10)	33,3	47,8
	Långfristiga fordringar	69,1	44,0
	Nyanläggningar	40,1	52,4
	Maskiner och inventarier (NOT 11)	474,3	401,4
	Byggnader (NOT 12)	650,2	490,4
	Mark (NOT 13)	205,4	150,1
		1 501,0	1 208,7
SUMMA TILLGÅNGAR		7 077,7	5 982,6

SKULDER OCH EGET KAPITAL

Kortfristiga skulder	<i>Räntebärande skulder</i>		
	Bankskulder	1 135,1	956,3
	Kortfristig del av långfristiga skulder	73,6	90,0
	<i>Icke räntebärande skulder</i>		
	Växelskulder	180,5	142,6
	Leverantörsskulder	442,6	359,8
	Skatteskulder	164,3	109,7
	Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	197,5	180,1
	Övriga kortfristiga skulder	462,0	320,7
		2 655,6	2 159,2
Långfristiga skulder	<i>Räntebärande skulder</i>		
	Förlags- och obligationslån (NOT 14)	250,1	269,8
	Intecknings- och reverslån (NOT 14)	1 102,6	827,0
	<i>Icke räntebärande skulder</i>		
	Avsatt till pensioner (NOT 15)	383,3	333,4
	Övriga långfristiga skulder	65,7	66,4
		1 801,7	1 496,6
SUMMA SKULDER		4 457,3	3 655,8
Obeskattade reserver	Varulagerreserver (NOT 16)	392,1	364,6
	Ackumulerade överavskrivningar (NOT 17)	218,5	230,6
	Investeringsfonder (NOT 18)	20,8	11,1
	Arbetsmiljöfonder (NOT 19)	0,5	1,5
	Särskilda investeringsfonder (NOT 19)	3,3	3,3
	Vinstfonder (NOT 20)	37,4	40,0
	Kursregleringsreserv	43,0	43,3
		715,6	694,4
Minoritetsintressen		84,1	71,5
Eget kapital	<i>Bundet eget kapital</i>		
	Aktiekapital (SID 40)	413,9	413,9
	Reservfonder (NOT 21)	320,2	312,8
	Övriga bundna vinstmedel (NOT 22)	510,8	389,0
		1 244,9	1 115,7
	<i>Fritt eget kapital</i>		
	Delcrederefond	38,8	38,8
	Disponibla vinstmedel (NOT 23)	280,5	298,6
	Årets vinst	256,5	107,8
		575,8	445,2
SUMMA EGET KAPITAL		1 820,7	1 560,9
SUMMA SKULDER OCH EGET KAPITAL		7 077,7	5 982,6
Ställda panter (NOT 24)		514,3	469,0
Ansvarsförbindelser	Diskonterade växlar	221,3	228,5
(NOT 25)	Övriga ansvarsförbindelser	301,2	322,9

FINANSIERINGSANALYS

Belopp i MSEK

		GRUPPEN		ATLAS COPCO AB	
		1981	1980	1981	1980
TILLFÖRDA MEDEL					
Internt	Resultat före bokslutsdispositioner och skatter	583,9	442,0	101,4	101,8
	Avskrivningar	+ 148,8	+ 124,3	+ 5,7	+ 4,9
	Ned- och uppskrivningar	-	+ 32,3	-	-
	Realiserad förlust/vinst på sålda anläggningstillgångar	- 14,2	+ 0,2	+ 27,6	-
	Skatter	- 269,2	- 222,1	- 2,0	- 2,0
	Minoritetsandelar i årets resultat	- 17,4	- 12,4	-	-
	Uttag från/insättning på spärrade konton	- 26,1	+ 0,2	- 18,7	-
	Utdelning från moderbolaget	- 107,6	- 99,3	- 107,6	- 99,3
	Utdelning till minoritetsintressen i dotterbolag	- 2,6	- 2,1	-	-
	<i>Internt tillförda medel</i>	295,6	263,1	+ 6,4	5,4
Externt	Försäljning av anläggningstillgångar	+ 52,4	+ 17,8	+ 14,1	-
	Förändring av räntebärande skulder	+ 418,3	+ 494,3	+ 156,3	+ 32,1
	Förändring av övriga skulder	+ 383,2	+ 150,2	+ 48,4	+ 63,7
	Minoritetsandelar i eget kapital	+ 12,6	+ 20,6	-	-
	Förändring i Gruppens sammansättning m m	+ 2,5	- 4,5	-	-
SUMMA TILLFÖRDA MEDEL		1 164,6	941,5	225,2	101,2
ANVÄNDA MEDEL					
	Investeringar i fastigheter, maskiner och inventarier	342,2	230,5	31,7	13,0
	Investeringar i övriga anläggningstillgångar	31,1	20,5	65,3	57,6
	Förvärvad goodwill	14,6	8,4	-	-
	Ökning av varulager	181,4	467,8	1,0	28,3
	Ökning av kortfristiga fordringar	336,3	10,2	- 120,2	- 164,9
SUMMA ANVÄNDA MEDEL		905,6	737,4	- 22,2	- 66,0
	Förändring i likvida medel	+ 259,0	+ 204,1	+ 247,4	+ 167,2

RESULTATRÄKNING

ATLAS COPCO AB

Belopp i MSEK

		1981	1980
Rörelseintäkter	Fakturering	567,3	440,9
	Provisioner m m från dotterbolag	80,1	82,0
Rörelsekostnader	Sålda varors kostnad samt kostnader för teknisk utveckling, försäljning, administration m m	-622,8	-510,6
Rörelseresultat före avskrivningar		24,6	12,3
Avskrivningar enligt plan (NOT 1)	Maskiner och inventarier	- 3,2	- 2,5
	Byggnader	- 2,5	- 2,4
Rörelseresultat efter avskrivningar		18,9	7,4
Finansiella intäkter och kostnader	Utdelningar från dotterbolag	+111,2	+ 96,5
	Räntor från dotterbolag, netto	+ 59,7	+ 63,6
	Räntor från andra än dotterbolag	+ 64,2	+ 21,6
	Räntor till andra än dotterbolag	-140,8	- 92,2
	Utdelningar från andra än dotterbolag	+ 0,4	+ 0,4
	Resultatandel i närstående företag	- 4,8	- 2,8
	Kursdifferenser (NOT 2)	+ 20,5	+ 7,3
Resultat efter finansiella intäkter och kostnader		129,3	101,8
	Extraordinära intäkter och kostnader (NOT 3)	- 27,9	-
Resultat före bokslutsdispositioner och skatt		101,4	101,8
Bokslutsdispositioner	Skillnad mellan bokförda avskrivningar och avskrivningar enligt plan	- 0,7	-
	Ackumulerade överavskrivningar på sålda tillgångar	+ 0,5	-
	Koncernbidrag	+ 78,6	+ 60,0
	Vinstfond	-	- 37,3
	Kursregleringsreserv	+ 0,3	-
Resultat före skatt		180,1	124,5
Skatt		- 2,0	- 2,0
NETTOVINST		178,1	122,5

BALANSRÄKNING

ATLAS COPCO AB

Belopp i MSEK

TILLGÅNGAR		1981.12.31	1980.12.31
Omsättningstillgångar	Kassa, bank och kortfristiga placeringar (NOT 5)	520,1	272,7
	Fordringar (NOT 6)	569,6	659,5
	Varulager	63,7	62,7
		1 153,4	994,9
Spärrkonton hos Riksbanken (NOT 8)		20,9	3,2
Anläggningstillgångar	Aktier och andelar i dotterbolag (SID 19)	693,4	588,4
	Aktier och andelar i andra bolag (SID 19)	23,9	22,6
	Växelfordringar	1,7	3,8
	Långfristiga fordringar hos dotterbolag	41,6	87,2
	Andra långfristiga fordringar	43,2	51,6
	Nyanläggningar	5,8	11,1
	Maskiner och inventarier (NOT 11)	15,6	11,8
	Byggnader (NOT 12)	96,3	44,7
	Mark (NOT 13)	88,5	47,0
	1 010,0	868,2	
SUMMA TILLGÅNGAR		2 184,3	1 866,3

SKULDER OCH EGET KAPITAL

Kortfristiga skulder	<i>Räntebärande skulder</i>		
	Skulder till dotterbolag	218,2	139,6
	Kortfristiga lån	16,3	2,1
	Kortfristig del av långfristiga skulder	16,9	16,2
	<i>Icke räntebärande skulder</i>		
	Leverantörsskulder	9,6	7,2
	Skatteskuld	2,2	2,4
	Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	40,1	22,5
	Övriga kortfristiga skulder	40,7	21,3
		344,0	211,3
Långfristiga skulder	<i>Räntebärande skulder</i>		
	Förlags- och obligationslån (NOT 14)	250,1	269,8
	Intecknings- och reverslån (NOT 14)	369,1	334,9
	<i>Icke räntebärande skulder</i>		
	Avsatt till pensioner, PRI	98,1	85,4
	Avsatt till pensioner, övriga	11,2	14,7
	728,5	704,8	
SUMMA SKULDER		1 072,5	916,1
Obeskattade reserver	Akkumulerade överavskrivningar (NOT 17)	7,4	15,0
	Arbetsmiljöfond (NOT 19)	0,2	1,2
	Särskild investeringsfond (NOT 19)	2,0	2,0
	Vinstfond (NOT 20)	37,3	37,3
	Kursregleringsreserv	43,0	43,3
	89,9	98,8	
Eget kapital	<i>Bundet eget kapital</i>		
	Aktiekapital (16 556 400 aktier à nom 25 SEK) (SID 40)	413,9	413,9
	Reservfond (NOT 21)	226,3	226,3
	Uppskrivningsfond	100,0	—
		740,2	640,2
	<i>Fritt eget kapital</i>		
	Delcrederefond	12,5	12,5
Disponibla vinstmedel (NOT 23)	91,1	76,2	
Årets vinst	178,1	122,5	
	281,7	211,2	
SUMMA EGET KAPITAL		1 021,9	851,4
SUMMA SKULDER OCH EGET KAPITAL		2 184,3	1 866,3
Ställda panter (NOT 24)	Fastighetsinteckningar	29,7	32,3
	Företagsinteckningar	98,4	98,4
Ansvarsförbindelser (NOT 25)	Diskonterade växlar	—	8,7
	Borgens- och övriga ansvarsförbindelser, varav till förmån för dotterbolag 681,7 (522,3)	793,1	599,2
	Kapitalvärde av pensionsåtagande	33,7	26,6
		—	—

KOMMENTARER

MSEK om ej annat anges

REDOVISNINGSPRINCIPER

Konsolidering

Atlas Copco-gruppens resultat- och balansräkningar omfattar alla bolag, i vilka moderbolaget direkt eller indirekt har mer än hälften av aktiernas röstvärde, samt bolag, i vilka Gruppen på annat sätt har ett bestämmande inflytande och en betydande andel av resultatet av deras verksamhet.

Balansräkningarna har upprättats enligt förvärvsmetoden, som innebär att förvärvade bolags egna kapital vid förvärvstidpunkten – med tillägg av efterföljande nyemissioner – har eliminerats mot aktiernas bokförda värde.

Under året förvärvade bolag har inkluderats i Gruppens resultaträkning med värden avseende tiden efter förvärvet.

För bildade dotterbolag har tillskjutet aktiekapital eliminerats mot aktiernas bokförda värde i respektive moderbolag. Differenser på g a fondemissioner i dotterbolag har förts till Gruppens bundna reserver.

Omräkning

Utlandsbolagens balansräkningar har omräknats till svenska kronor enligt den sk monetära/icke-monetära metoden. Fastigheter (mark och byggnader), maskiner och inventarier, varulager samt eget kapital har räknats om till investeringskurser. För övriga balansposter har balansdagens kurs tillämpats.

För de orealiserade kursförluster, som uppstod på moderbolagets långfristiga lån före 1978, skapades i 1978 års bokslut en kursregleringsreserv på 65 MSEK. När de orealiserade kursförluster, som täcks av 1978 års kursregleringsreserv, realiseras i samband med återbetalning av berörda lån, kommer nämnda reserv att upplösas och ett motsvarande belopp att belasta resultatet såsom extraordinär kostnad. Se not 3.

Under 1981 har samtliga lån i utländsk valuta omräknats till balansdagens kurs utom moderbolagets utländska lån. Orealiserade kursförluster på dessa lån har periodiserats över lånenas återstående löptid.

Resultaträkningarna har omräknats till årets genomsnittskurs, med undantag för avskrivningar, som omräknats till investeringskurs.

De omräkningsdifferenser, som uppstår på g a att olika kurser används, har gottgjorts årets resultat. Se not 2.

BOKSLUTSDISPOSITIONER

Skattelagstiftningen i Sverige och i vissa andra länder ger företag möjlighet till konsolidering genom skattemässigt avdragsgilla avsättningar till obeskattade reserver. Företagen kan genom att utnyttja dessa regler disponera och kvarhålla vinster i bolaget utan att de beskattas. Den obeskattade reserv som skapas genom detta förfarande är ej utdelningsbar. De på året belöpande avsättningarna till, respektive återföringar från, sådana reserver och fonder, redovisas under rubriken bokslutsdispositioner i resultaträkningen. I balansräkningen redovisas det ackumulerade värdet av avsättningarna under rubriken obeskattade reserver.

De obeskattade reserverna blir föremål för beskattning först då de upplöses. Om företaget skulle gå med förlust kan de obeskattade reserverna tas i anspråk för att täcka förlusten utan att någon skattebelastning blir aktuell. Med hänsyn till detta kan det totala värdet av de obeskattade reserverna anses vara riskkapital, eftersom eventuella förluster i stor utsträckning kan täckas genom upplösning av obeskattade reserver.

VALUTAPOLICY

Valutamarknaden är i dag alltför lätt påverkad av politiska och ekonomiska händelser, för att göra det möjligt att förutsäga en valutas framtida värde. Därför arbetar Atlas Copco efter ett system som minskar valutaberoendet d v s minskar valutaexponeringen. Atlas Copco-gruppens valutaexponering kan brytas ned i två delar, dels betalningsexponering, dels balansexponering. Betalningsexponeringen omfattar alla de betalningar, som varje enskilt bolag inom Gruppen mottar och utger i annan valuta än sin egen. Balansexponeringen är en bokföringsteknisk valutaexponering som uppkommer vid omräkning av de olika juridiska enheternas resultat- och balansräkningar.

Atlas Copco-gruppens valutapolicy syftar till att genom vidtagande av alla rimliga åtgärder reducera sårbarheten för växelkursfluktuationer genom att minimera nettot såväl i betalningssom i balansexponeringen. Minimeringen av betalningsexponeringen ges alltid högsta prioritet, då denna exponering påverkar kassaflödet. Efter det att alla tänkbara åtgärder har vidtagits för att reducera betalningsexponeringen och balansexponeringen återstår en nettoexponering (riskexponering). För att ytterligare reducera valutaberoendet täcks återstående netto i betalningsexponeringen genom valutaterminnsäkring.

VALUTAKURSER

Land	Valuta	Valutakod	Balansdagens kurs		Medelkurs	
			1981	1980	1981	1980
Danmark	100	DKK	75:50	72:50	71:50	75:00
Norge	100	NOK	95:00	84:50	88:00	85:50
Österrike	100	ATS	35:00	31:50	32:00	32:50
Storbritannien	1	GBP	10:585	10:425	10:240	9:825
Portugal	100	PTE	8:45	8:30	8:23	8:40
Schweiz	100	CHF	309:00	247:50	259:00	251:50
Belgien	100	BEC	14:50	13:90	13:70	14:50
Frankrike	100	FRF	97:00	96:50	93:50	100:00
Nederländerna	100	NLG	223:50	206:00	203:50	212:50
Italien	100	ITL	0:4580	0:4700	0:4450	0:4925
Västtyskland	100	DEM	246:00	223:00	224:50	232:50
Spanien	100	ESP	5:7000	5:4975	5:4780	5:9055
Indien	100	INR	61:00	55:00	58:00	53:50
Bolivia	100	BOP	22:00	17:50	20:50	18:40
Mexico	100	MXP	21:00	18:80	20:50	18:40
USA	1	USD	5:560	4:370	5:060	4:225
Argentina	100	ARP	0:0610	0:2195	0:1340	0:2305
Brasilien	100	BRC	4:3545	6:7000	5:5875	8:1000
Peru	100	PES	1:1160	1:3325	1:1865	1:4760
Canada	1	CAD	4:695	3:655	4:210	3:590
Venezuela	100	VEB	130:00	100:50	117:00	98:00
Sydafrika	1	ZAR	5:810	5:845	5:760	5:405
Japan	100	JPY	2:535	2:119	2:284	1:865
Australien	1	AUD	6:235	5:115	5:770	4:790

INFLATIONSEFFEKTER

En traditionell redovisning ger en i vissa avseenden ofullständig bild av Gruppens resultat och ställning under tider med starka prisförändringar liknande dem som för 1981 förekommit i Sverige och i de flesta andra länder där Atlas Copco-gruppen verkar. Vissa effekter på Gruppens resultat som följd av penningvärdeförändringar bör därför kommenteras.

Det första steget mot ett resultatmått opåverkat av inflationen är att belasta resultatet med nukostnad för sålda varor, dvs vad det på försäljningsdagen skulle kosta att återanskaffa sålda varor. Görs detta erhålles en negativ resultatpåverkan om 135 MSEK. Nästa steg är att använda kalkylmässiga avskrivningar på maskiner och anläggningar. Detta innebär att avskrivningarna baseras på uppskattade återanskaffningskostnader i stället för på historiska anskaffningskostnader. Totalt uppgår kalkylmässiga avskrivningar för 1981 till 224 MSEK (173), vilket skall jämföras med redovisade avskrivningar enligt plan på 120 MSEK (110).

En ytterligare effekt av inflationen är de köpkraftsförändringar som uppstår på monetära tillgångar och skulder. Vid stigande priser tar betalningen av företagets skulder i anspråk allt mindre köpkraft, medan t ex kassa och kundfordringar sjunker i värde. Atlas Copco-gruppens skulder (kort- och långfristiga) har under 1981 genomsnittligt överstigit de monetära tillgångarna med ca 1 600 MSEK.

Om hänsyn togs till varje Atlas Copco-bolags monetära nettoskuld och respektive lands inflation skulle detta under 1981 innebära en positiv resultatpåverkan för Atlas Copco-gruppen med ca 160 MSEK.

Den realiserade inflationsvinst som Atlas Copco-gruppen gör på varulager och anläggningstillgångar motsvarar i stort de branschspecifika prisstegringarna. I Atlas Copcos fall skulle således det reala rörelseresultatet vara opåverkat av dessa värdeförändringar på icke-monetära tillgångar.

ATLAS COPCO-GRUPPENS RESULTAT, INFLATIONSJUSTERAT

Resultat före bokslutsdispositioner och skatter enligt traditionell redovisning	584
Skillnad mellan redovisade kostnader för sålda varor och nukostnad sålda varor	- 135
Skillnad mellan kalkylmässiga avskrivningar och avskrivningar enligt plan	- 104
Inflationsjusterat monetärt netto	+ 160
Inflationsjusterat resultat före bokslutsdispositioner och skatter	505

Vid beräkningen har det brasilianska dotterbolagets monetära kapital exkluderats, då inflationseffekten redan belastar resultatet i enlighet med gällande lag i Brasilien.

INTERNATIONELLA RIKTLINJER

Atlas Copco välkomnar de riktlinjer för internationellt verksamma företag, som upprättas av OECD, de västliga industriländernas ekonomiska samarbetsorgan. Vi anser oss följa dessa riktlinjer i allt väsentligt.

Vid utarbetandet av denna verksamhetsberättelse har riktlinjerna beaktats, med undantag för vissa uppgifter som vi av konkurrensskäl inte anser oss kunna lämna.

Bolaget ställer sig också positivt till de riktlinjer rörande multinationella företag och arbetsmarknaden, som utarbetats av ILO, Förenta Nationernas organ för arbetsmarknadsfrågor.

I enlighet med internationell standard har i årsredovisningen följande beteckningar använts:

Valuta: SEK svenska kronor

Övriga valutor, se föregående sida.

Prefix: k tusen

M miljoner

DEFINITIONER

Avkastning på totalt sysselsatt kapital

Resultat efter finansiella intäkter och kostnader, med tillägg för räntekostnader i procent av genomsnittligt totalt kapital, med avdrag för icke räntebärande rörelseskulder.

Avkastning på eget riskbärande kapital

Resultat efter finansiella intäkter och kostnader, med avdrag för schablonberäknad skatt (50 %) och minoritetsandelar i procent av genomsnittligt eget kapital och obeskattade reserver.

Avkastning på eget kapital

Resultat efter finansiella intäkter och kostnader med avdrag för schablonberäknad skatt (50 %) och minoritetsandelar i procent av genomsnittligt eget kapital och 50 % av obeskattade reserver (avdrag för latent skatteskuld).

Andel eget riskbärande kapital

Eget riskbärande kapital enligt ovan i procent av summa tillgångar.

Självfinansieringsgrad

Internt tillförda medel i procent av investeringar i anläggningstillgångar.

Kapitalomsättningshastighet

Fakturerad dividerat med genomsnittlig balansomslutning.

Räntetäckningsgrad

Resultat efter finansiella intäkter och kostnader, med tillägg för räntekostnader, dividerat med räntekostnader.

Vinst per aktie

Resultat efter finansiella intäkter och kostnader, med avdrag för schablonberäknad skatt (50 %) och minoritetsandelar i årets resultat, dividerat med antal aktier.

1. AVSKRIVNINGAR

Atlas Copco redovisar fr o m 1981 avskrivningar enligt plan. Skillnaden mellan bokförda avskrivningar och avskrivningar enligt plan uppgick 1981 till 8,4 MSEK. För jämförelse har även 1980 års siffror omräknats i enlighet härmed. Skillnaden mellan bokförda avskrivningar och avskrivningar enligt plan uppgick detta år till 10,8 MSEK.

Atlas Copco-gruppen använder tre typer av avskrivningsbegrepp: planenliga avskrivningar, bokföringsmässiga avskrivningar och kalkylmässiga avskrivningar.

Planenliga avskrivningar baseras på ursprungligt anskaffningsvärde (i förekommande fall ökat med uppskrivning) och avskrivs rätlinjigt över tillgångarnas ekonomiska livslängd. De planenliga avskrivningarna baseras på följande avskrivningssatser: maskiner och inventarier 7–20 %, fordon 20 % samt byggnader 2–4 %. Goodwill avskrivs enligt en i varje specifikt fall upprättad plan. Planenliga avskrivningar uppgick 1981 till 148,8 MSEK (124,3).

Bokföringsmässiga avskrivningar sker regelmässigt i överensstämmelse med skattelagstiftningen i respektive land. Skillnaden mellan bokföringsmässiga avskrivningar och avskrivningar enligt plan redovisas under bokslutsdispositioner i resultaträkningen. Det sammanlagda värdet redovisas i balansräkningen bland obeskattade reserver under rubriken ackumulerade överavskrivningar. De bokföringsmässiga avskrivningarna uppgick 1981 sammanlagt till 157,2 MSEK (135,1) varav nedskrivning skett med utnyttjande av följande fonder:

	GRUPPEN	
	1981	1980
Investeringsfonder (NOT 18)	2,1	2,8
Arbetsmiljö- och särskilda investeringsfonder (NOT 19)	1,0	1,7
Vinstfond (NOT 20)	2,6	–
	5,7	4,5

Kalkylmässiga avskrivningar är baserade på anläggningstillgångarnas återanskaffningsvärden och avskrivs rätlinjigt över tillgångarnas ekonomiska livslängd. De uppgick för Gruppen till 224 MSEK (173) och överstiger således avskrivningarna enligt plan exklusive goodwill med 104 MSEK (63).

2. KURSDIFFERENSER

	GRUPPEN		MODERBOLAGET	
	1981	1980	1981	1980
Realiserade kursdifferenser, netto	60,3	35,9	38,4	9,8
Orealiserade kursdifferenser				
Långfristiga lån	– 51,5	– 2,5	– 26,8	– 2,5
Övriga fordringar och skulder	3,3	2,6	8,9	–
Omräkningsdifferenser	20,7	0,2	–	–
	32,8	36,2	20,5	7,3

3. EXTRAORDINÄRA INTÄKTER OCH KOSTNADER

	GRUPPEN		MODERBOLAGET	
	1981	1980	1981	1980
Realisationsvinst, sålda anläggningstillgångar	14,2	–	12,6	–
Realisationsförlust, sålda andelar och aktier samt nedskrivning av fordringar i närstående företag	–	–	– 40,2	–
Kursförlust avseende utländska lån	– 0,3	–	– 0,3	–
	13,9	–	– 27,9	–

4. SKATTER

Inkomstskatter beräknas i enlighet med de skatteregler och förordningar som gäller i de länder där vinsten har uppkommit. Dessa skatter baseras på den lokalt redovisade vinsten före skatt, som kan avvika från Gruppens redovisningsprinciper.

Koncernmässiga reserveringar för ej realiserad internvinst i säljbolagens lager har samtidigt reducerat Gruppens totala resultat utan motsvarande skatteminskning.

Atlas Copco-gruppens nettoresultat har framkommit efter avdrag av därpå belöpande skatter inklusive kupongskatter på i utlandet intjänade vinster, som har utdelats till respektive moderbolag.

Av årets skatteavsättning 269,2 MSEK utgör 265,2 MSEK skatter i utlandet och 4,0 MSEK skatter i Sverige.

5. KASSA, BANK OCH KORTFRISTIGA PLACERINGAR

	GRUPPEN		MODERBOLAGET	
	1981	1980	1981	1980
Likvida medel	486,3	436,9	250,9	228,7
Kortfristiga placeringar	288,3	78,7	269,2	44,0
	774,6	515,6	520,1	272,7

6. FORDRINGAR

	GRUPPEN		MODERBOLAGET	
	1981	1980	1981	1980
Växelfordringar	129,2	133,4	4,0	36,7
Fordringar hos dotterbolag	–	–	401,5	414,9
Kundfordringar	1 469,8	1 256,4	69,1	188,2
Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter	67,1	47,9	23,1	13,9
Övriga fordringar	287,9	180,0	71,9	5,8
	1 954,0	1 617,7	569,6	659,5

KOMMENTARER

7. VARULAGER

Lagren har värderats till det lägsta av anskaffnings- och återanskaffningsvärdet, i regel enligt principen "First in – First out", reducerat med nedskrivning för inkurans.

Det huvudsakliga varuflödet inom Gruppen sker från divisionerna till Gruppens säljbolag, som i sin tur säljer till slutlig kund. Den vid internleveranser uppkomna internvinsten har eliminerats i koncernbokslutet.

Prissättningen mellan bolagen baseras i princip på jämförbara marknadspriser.

Varulager fördelas enligt följande:

	GRUPPEN	
	1981	1980
Råmaterial	118,3	118,2
Produkter i arbete	281,8	288,4
Halvfabrikat	656,9	554,4
Färdigvaror	1 759,3	1 673,9
	2 816,3	2 634,9

8. SPÄRRKONTON HOS RIKSBANKEN

Medel på spärrade konton hänför sig till följande fonder

	GRUPPEN		MODERBOLAGET	
	1981	1980	1981	1980
Investeringsfonder	9,9	1,5	–	–
Arbetsmiljöfonder	0,3	1,3	0,2	1,2
Särskilda investeringsfonder	2,9	2,9	2,0	2,0
Vinstfond	18,7	–	18,7	–
	31,8	5,7	20,9	3,2

9. AKTIER OCH ANDELAR

	GRUPPEN	
	1981	1980
Aktier och andelar redovisade hos Atlas Copco AB enl spec sid 19	23,9	22,6
Aktier och andelar redovisade hos övriga bolag	4,7	–
	28,6	22,6

10. GOODWILL – KONCERNMÄSSIGT ÖVERVÄRDE

Koncernmässigt övervärde uppgår till 41,2 MSEK (58,6). Detta övervärde har i balansräkningen fördelats på följande poster: goodwill 33,3 MSEK, maskiner och inventarier 2,5 MSEK samt byggnader 5,4 MSEK. Posten goodwill avser i huvudsak patent, tillverkningsrättigheter och know-how. Förvärvat goodwill under året uppgår till 14,6 MSEK.

Avskrivningar på koncernmässigt övervärde uppgår till 29,5 MSEK och avser följande tillgångar:

	GRUPPEN	
	1981	1980
Goodwill	29,1	14,8
Maskiner och inventarier	0,1	0,6
Byggnader	0,3	0,4
	29,5	15,8

11. MASKINER OCH INVENTARIER

	GRUPPEN		MODERBOLAGET	
	1981	1980	1981	1980
Anskaffningsvärde	1 072,9	920,1	46,0	39,3
Ackumulerade avskrivningar enligt plan	– 598,6	– 518,7	– 30,4	– 27,5
Planenligt restvärde	474,3	401,4	15,6	11,8
Ackumulerade avskrivningar utöver plan	– 157,9	– 156,4	– 7,2	– 6,8
Bokfört värde, netto	316,4	245,0	8,4	5,0

12. BYGGNADER

	GRUPPEN		MODERBOLAGET	
	1981	1980	1981	1980
Anskaffningsvärde	812,0	675,0	103,3	79,0
Uppskrivning	52,8	10,0	29,2	–
Ackumulerade avskrivningar enligt plan	– 214,6	– 194,6	– 36,2	– 34,3
Planenligt restvärde	650,2	490,4	96,3	44,7
Ackumulerade avskrivningar utöver plan	– 60,6	– 74,2	– 0,2	– 8,2
Bokfört värde, netto	589,6	416,2	96,1	36,5
Taxeringsvärde			72,8	63,5

Oavskrivet belopp på uppskrivning uppgår för Gruppen till 52,0 MSEK (9,6) och för moderbolaget till 29,2 MSEK (–).

Av moderbolaget redovisat bokfört värde ingår fastigheter med en produktionskostnad av 25,9 MSEK, som ej åsatts taxeringsvärde.

13. MARK

	GRUPPEN		MODERBOLAGET	
	1981	1980	1981	1980
Anskaffningsvärde	120,0	115,1	30,5	27,0
Uppskrivning	85,4	35,0	58,0	20,0
Bokfört värde, netto	205,4	150,1	88,5	47,0
Taxeringsvärde			91,7	50,7

14. LÅNGFRISTIGA LÅN

Förlagslån	1981
MODERBOLAGET	
1967 års 7½ % lån å 35 MSEK amorteras 1982	3,7
Obligationslån	
MODERBOLAGET	
1963 års 4¾ % lån å 15 MSEK amorteras 1964–1983	1,1
1970 års 9½ % lån å 20 MUSD amorteras 1971–1985 (amorterat 13,7 MUSD)	31,4
1976 års 7¾ % lån å 80 MCHF amorteras 1981–1991 (amorterat 0,5 MCHF)	158,6
1978 års 10¼ % lån å 100 MSEK amorteras 1979–1993	70,1
Avgår 1982 års amorteringar	– 14,8
Moderbolagets och Gruppens förlags- och obligationslån enligt balansräkningarna	250,1
1981 års räntekostnader för förlags- och obligationslån var 31,6 MSEK.	
Intecknings- och reverslån	
MODERBOLAGET	
1978 års multicurrency-lån å 20 MUSD	98,0
1979 års lån å 10 MUSD	45,7
1979 års multicurrency-lån å 0,7 MUSD	3,2
1980 års multicurrency-lån å 20 MUSD	90,9
1980 års multicurrency-lån å 10 MUSD	45,2
1980 års multicurrency-lån å 13,4 MUSD	61,0
1981 års multicurrency-lån å 2,8 MUSD	14,4
AP-lån	11,2
AMS-lån	1,1
Övriga intecknings- och reverslån	0,5
Avgår 1982 års amorteringar	– 2,1
Moderbolagets intecknings- och reverslån enligt balansräkningen	369,1
1981 års räntekostnader för moderbolagets intecknings- och reverslån var 68,4 MSEK.	
DOTTERBOLAGEN	
Atlas Copco MCT	63,2
Atlas Copco Airpower	202,1
Atlas Copco Tools	36,4
Berema	35,6
Monsun-Tison	14,6
Övriga bolag	438,3
Avgår 1982 års amorteringar	– 56,7
Gruppens intecknings- och reverslån enligt balansräkningen	1 102,6
Moderbolagets obligations-, intecknings- och reverslån på totalt 619,2 MSEK amorteras enligt följande:	
1983	137,1
1984	45,4
1985	32,4
1986	62,8
1987 och senare	341,5

Atlas Copco-gruppens samtliga långfristiga lån inkl kortfristig del av långfristiga lån fördelas på följande valutor:

VALUTA	BELOPP	MSEK	%
MUSD	131,7	659,4	46,3
MSEK	229,5	229,5	16,1
MCHF	88,3	185,8	13,0
MNOK	76,4	72,6	5,1
MVEB	34,2	44,5	3,1
MFRF	39,7	38,5	2,7
MAUD	5,2	32,5	2,3
MBEC	192,0	27,8	1,9
MDEM	8,9	21,9	1,5
MBOP	95,5	21,0	1,5
Övriga	–	92,8	6,5
		1 426,3	100,0

15. AVSATT TILL PENSIONER

Avser i huvudsak svenska bolag och motsvarar försäkringstekniskt uträknade belopp för pensionsåtaganden enligt avtalsenlig tilläggsplan utöver den statliga allmänna tilläggspensioneringen. Hela förändringen av balansposten ingår i rörelsens kostnader.

16. VARULAGERRESERVER

Avsättning till dessa reserver förekommer huvudsakligen i Gruppens skandinaviska bolag. Den svenska lagstiftningen medger nedskrivning med maximalt 60 % av lagervärdet efter generellt inkuransavdrag.

	GRUPPEN
Varulagerreserver 1980-12-31	364,6
Avsättning till varulagerreserver	43,4
Upplösning av varulagerreserver	– 15,9
Varulagerreserver 1981-12-31	392,1

Outnyttjat utrymme för avsättning till lagerreserver uppgår för de svenska bolagen till 136 MSEK. Utöver den i balansräkningen redovisade lagerreserven finns 4,4 MSEK, som har eliminerats vid tillämpning av förvärvsmetoden.

17. ACKUMULERADE ÖVERAVSKRIVNINGAR

	GRUPPEN	MODERBOLAGET
Akkumulerade överavskrivningar 1980-12-31	230,6	15,0
Skillnad mellan bokförda avskrivningar och avskrivningar enligt plan 1981	+ 8,4	+0,7
Akkumulerade överavskrivningar på under året sålda anläggningar	– 0,9	– 0,5
Uppskrivning mot ackumulerade överavskrivningar	– 19,6	– 7,8
Akkumulerade överavskrivningar 1981-12-31	218,5	7,4

KOMMENTARER

De ackumulerade överavskrivningarna var fördelade enligt följande:

	GRUPPEN		MODERBOLAGET	
	1981	1980	1981	1980
Maskiner och inventarier	157,9	156,4	7,2	6,8
Byggnader	60,6	74,2	0,2	8,2
	218,5	230,6	7,4	15,0

18. INVESTERINGSFONDER

Svenska aktiebolag äger rätt att avsätta högst 50 % av vinst före bokslutsdispositioner till allmän investeringsfond. Avsättningen är skattemässigt avdragsgill om 50 % av avsatt belopp insättes på icke räntebärande spärkonto i Riksbanken. Före ansökan om utnyttjande av investeringsfond skall samråd ske med de anställda. Fonden får tas i anspråk efter tillstånd av statlig myndighet, varvid proportionell del av de hos Riksbanken insatta medlen får lyftas.

När investeringar i anläggningstillgångar företags får den del av anskaffningskostnaden, som bestridits med ianspråktagande av investeringsfundsmedel, nedskrivs genom motsvarande återföring från investeringsfonden.

I vissa utländska bolag ges även möjlighet att avsätta till liknande investeringsfonder. Av redovisade investeringsfonder 1981 avser en större del utländska bolag. Under 1981 har Monsanto, Berema, Atlas Copco Great Britain och Atlas Copco France utnyttjat medel ur investeringsfonder med sammanlagt 5,9 MSEK, varav 3,8 MSEK redovisas bland rörelsens kostnader.

19. ARBETSMILJÖFONDER OCH SÄRSKILDA INVESTERINGSFONDER

I enlighet med en tillfällig lagstiftning under 1974 ålades svenska bolag att sätta av 20 procent av vinst före bokslutsdispositioner och skatt till en arbetsmiljöfond samt att sätta av 15 procent av vinst före bokslutsdispositioner och skatt till en särskild investeringsfond. Beloppen som var avdragsgilla vid beskattning sattes i sin helhet in på räntelöst spärkonto i Sveriges Riksbank.

Under 1981 har Atlas Copco Tools utnyttjat medel ur arbetsmiljöfonden med 1,0 MSEK, som överförts från moderbolaget.

20. VINSTFONDER

Svenska bolag som för 1980 redovisade en vinst, före avsättning till investeringsfond och skatter, överstigande 1,0 MSEK var skyldiga att avsätta 25 % av denna vinst till en särskild vinstfond. Hela beloppet skulle insättas på ett räntelöst vinstkonto i Sveriges Riksbank. Berema-gruppen har under 1981 upplöst samt utnyttjat 2,6 MSEK ur vinstfond.

21. RESERVFONDER

	GRUPPEN		MODERBOLAGET	
	1981	1980	1981	1980
Reservfonder 1980-12-31	312,8		226,3	
Överfört från disponibla vinstmedel	+ 7,4			
Reservfonder 1981-12-31	320,2		226,3	

22. ÖVRIGA BUNDNA VINSTMEDEL

	GRUPPEN		MODERBOLAGET	
	1981	1980	1981	1980
Övriga bundna vinstmedel 1980-12-31	389,0			
Överfört från disponibla vinstmedel	+ 9,0			
Uppskrivningsfond	+ 112,8		+ 100,0	
Övriga bundna vinstmedel 1981-12-31	510,8		100,0	

Dessa reserver består huvudsakligen av vinstmedel som överförts till dotterbolagens aktiekapital.

23. DISPONIBLA VINSTMEDEL

	GRUPPEN		MODERBOLAGET	
	1981	1980	1981	1980
Disponibla vinstmedel 1980-12-31	298,6		76,2	
1980 års nettovinst	+ 107,8		+ 122,5	
Utdelning till aktieägare	- 107,6		- 107,6	
Överfört till reservfonder	- 7,4			
Överfört till övriga bundna vinstmedel	- 9,0			
Omklassificeringar mm netto	- 1,9			
Disponibla vinstmedel 1981-12-31	280,5		91,1	

Vid bedömning av Atlas Copco-gruppens disponibla vinstmedel och årsresultat bör beaktas, att en betydande del intjänats i utländska bolag för vilka vinstöverföring till moderbolaget i vissa fall är förbunden med skatter eller underkastad restriktioner.

24. STÄLLDA PANTER

	GRUPPEN		MODERBOLAGET	
	1981	1980	1981	1980
Fastighetsinteckningar	319,6	269,6	29,7	32,3
Företagsinteckningar	178,1	179,9	98,4	98,4
Andra ställda pantar	16,6	19,5	-	-
	514,3	469,0	128,1	130,7

25. ANSVARSFÖRBINDELSER

Häruöver har kund- och växelfordringar till ett värde av 271,5 MSEK (185,7) genom ett finansieringsavtal med Atlas Copco Finans AB sålts med begränsad återköpsgaranti. För Atlas Copco AB uppgår värdet till 143,7 MSEK (-). Erforderlig reserv för förväntade kundförluster har avsatts.

Uppgifter avseende lån och ansvarsförbindelser till aktieägare m fl (enl 12 kap 7 § AL)

Lån har under 1981 lämnats till anställda enligt erbjudande om aktiesparande i Atlas Copco-aktier. Dispens har erhållits av Länsstyrelsen i berörda län.

	GRUPPEN		MODERBOLAGET	
	1981	1980	1981	1980
Antal lån	1 625		220	
Övriga kortfristiga fordringar	1,5		0,2	
Långfristiga fordringar	5,8		0,8	

AKTIER OCH ANDELAR

ATLAS COPCO AB

Per den 31 december 1981

	Antal aktier	Inne- hav %	Nominellt värde lok.valuta	Bokf. värde MSEK
--	-----------------	-------------------	----------------------------------	------------------------

DIVISIONER

Atlas Copco MCT AB	300 000	100	100	45,0
Atlas Copco Tools AB	100 000	100	100	20,0
Berema AB	20 000	100	1 000	39,2
Monsun-Tison AB	140 000	100	100	32,9
Atlas Copco Airpower N.V., Belgien	59 500	99	1)	125,0

SÄLJBOLAG

Atlas Copco Svenska Försäljnings AB	200 000	100	100	20,0
Atlas Copco International AB	10 000	100	100	1,0
Atlas Copco Belgium S.A.	99 988	100	1 000	10,0
Atlas Copco (Cyprus) Ltd.	99 998	100	1	0,6
Atlas Copco A/S, Danmark	12 000	100	1 000	6,9
Atlas Copco France S.A.	79 960	100	500	35,2
Atlas Copco Nederland b.v.	10 000	100	1 000	13,0
Atlas Copco Italia S.p.A.	539 998	100	10 000	28,2
Atlas Copco A/S, Norge	3 998	100	10 000	16,6
Soc. Atlas Copco de Portugal Lda	1	100	1)	4,3
Atlas Copco (Schweiz) A.G.	8 000	100	1 000	12,3
Atlas Copco S.A.E., Spanien	197 000	99 ²⁾	500	3,7
Atlas Copco Deutschland G.m.b.H.	9	95	1)	47,8
Atlas Copco Ges.m.b.H., Österrike	39 990	100	1 000	8,0
Atlas Copco North America Inc.	5 249	50 ²⁾	1)	124,0
Atlas Copco Argentina S.A.C.I.	1 500 000 000	100	1	6,5
Atlas Copco Brasil Ltda	1 249 999 832	100	1)	20,0
Atlas Copco Boliviana S.A.	5 498	100	1 000	2,1
Atlas Copco Ecuatoriana S.A., Ecuador	3 000	60	1 000	0,6
Atlas Copco Venezuela S.A.	3 599	60	1 000	3,5
Atlas Copco Iran AB, Sverige	3 500	100	100	0,3
Atlas Copco (Philippines) Inc.	121 995	100	100	3,0
Atlas Copco Gade- lius KK, Japan	150 000	60	1 000	12,6
Atlas Copco (HK) Ltd., Hong Kong	2 400	80	1 000	2,1
Atlas Copco (South- East Asia) Pte. Ltd., Singapore	1 500 002	100	1	1,8
Atlas Copco Korea Co. Ltd.	49 000	49	1 000	0,4
Atlas Copco Hellas A.E., Grekland	6 400	97 ²⁾	10 000	—
Atlas Copco Maroc S.A.	940	50	1 500	—
Atlas Copco Ticaret ve Sanayi T.A.S., Turkiet	1 130	100	500	—

	Antal aktier	Inne- hav %	Nominellt värde lok.valuta	Bokf. värde MSEK
--	-----------------	-------------------	----------------------------------	------------------------

Atlas Copco (India) Ltd.	964 000	40	10	—
Atlas Copco Chilena S.A.C.	9 154	100	1 000	—
Atlas Copco Kenya Ltd.	14 999	100	100	—

ÖVRIGA DOTTERBOLAG

Atlas Copco ABEM AB	15 000	100	100	1,5
Atlas Copco Andina S.A., Bolivia	18 000	50 ²⁾	1 000	3,7
Atlas Copco Colombiana Ltda	190	100	100	—
Terratest S.A. de Servi- cios, Argentina	22 800	100	10	—
Craelius Terratest Peruana S.A.	528	100	10 000	—
Copco Nueva Montaña S.A., Spanien	29 999	50	1 000	—
Terratest S.A., Spanien	75 000	100	800	5,8
Atlas Copco UK Holdings Ltd.	3 623 664	100	1	32,6
Atlas Copco Industrial S.A., Spanien	95	50 ²⁾	10 000	—
Institut CERAC S.A., Schweiz	1 995	100	1 000	2,4
AB Sicklahus	2 000	100	100	0,2
Atlas Copco Data AB	125	25 ²⁾	100	—
Atlas Copco Fondaktiebolag 9 vilande bolag	—	—	—	0,4
				693,4

ANDRA BOLAG

Atlas Copco Finans AB	24 000	40	100	3,8
Atlas Copco Leasing AB	16 000	40	100	2,0
Mechanical Technology Inc.	140 000	5	1	9,9
Turbonetics Energy Inc.	200	20	1	3,8
Handelsbolaget Svenska Dagbladets AB & Co	100	2	1 000	0,1
Svensk Interkontinental Lufttrafik AB (SILA)	16 920	2	100	0,7
AB Stadsfastigheter	6	0	1 000	—
AB SUKAB	40	0	100	—
ADELA Investment Co. S.A., Luxemburg	3 640	0	100	1,7
SIFIDA Investment Co. S.A., Luxemburg	25	1	5 000	0,6
Casa de Suecia S.A., Spanien	90	0	5 000	0,1
Employment Conditions Abroad Ltd.	100	2	1	—
Näringslivets Utbildnings AB	170	8	1 000	0,2
Bilspedition AB	8 000	1	100	1,0
				23,9

1) Utan parivärde

2) Resterande del innehas av andra företag inom Gruppen

REVISIONSBERÄTTELSE

Vi har granskat årsredovisningen, koncernredovisningen, räkenskaperna samt styrelsens och verkställande direktörens förvaltning för år 1981. Granskningen har utförts enligt god revisionssed.

Vid vår granskning har vi biträtts av Bohlins Revisionsbyrå AB.

Moderbolaget

Årsredovisningen är uppgjord enligt aktiebolagslagen.

Vi tillstyrker,

att resultaträkningen och balansräkningen fastställs,

att vinsten disponeras i enlighet med styrelsens förslag samt

att styrelsens ledamöter och verkställande direktören beviljas ansvarsfrihet för år 1981.

Koncernen

Koncernredovisningen är uppgjord enligt aktiebolagslagen.

Vi tillstyrker,

att koncernresultaträkningen och koncernbalansräkningen fastställs.

Stockholm den 18 mars 1982

BIRGER SONESSON
Auktoriserad revisor

BERTIL E OLSSON
Auktoriserad revisor

VD OM 1981:

Fortsatt expansion

Det är glädjande att kunna konstatera att många av de insatser och uppföringar som vi gjort under senare år inom teknisk utveckling och produktion samt på marknaderna nu ger resultat. Trots att marknadsförutsättningarna under 1981 varit kärva, har våra ansträngningar att öka marknadsandelarna lyckats bra i flera länder. Vi har intensifierat marknadsbearbetningen, anpassat tillverkningen till efterfrågan och lanserat nya intressanta produkter. Dessa åtgärder har resulterat i en volymtillväxt för Gruppen i sin helhet, samtidigt som vi stärkt lönsamheten.

Allt eftersom Gruppens satsningar i Nordamerika på lokal tillverkning och marknadsföring ger resultat, kan denna trend ytterligare förstärkas, särskilt när konjunkturen vänder uppåt i USA. Den marknaden har utan tvekan störst potential. Vi skall emellertid inte glömma att den också är den svåraste med tanke på att den är hemmabasen för våra stora konkurrenter.

Vi känner alltjämt av den lågkonjunktur inom i-världen som präglat 1981. Däremot synes efterfrågan i Sydostasien, Latinamerika, Mellersta Östern och södra Afrika alltjämt hålla sig på hög nivå. Atlas Copco har byggt upp en stark position i dessa områden och kan för första året notera att mer än hälften av försäljningen gick till kunder utanför Europa.

Valutautvecklingen – en osäkerhetsfaktor

Valutasituationen med instabila växelkurser utgör alltjämt en besvärande osäkerhetsfaktor. Vi ägnar emellertid stor uppmärksamhet åt detta viktiga problem för att minska effekterna av de fluktuerande valutakurserna. Devalueringen av den svenska kronan underlättade exporten från Sverige och den höga dollarkursen har förbättrat vårt konkurrensläge. Samtidigt har dessa faktorer dock fördyrat de lån som Sveriges Riksbank genom sin politik från början av 70-talet tvingat oss att ta upp i utlandet. Det medför krav på högre lönsamhet för att kompensera valutaförluster. Vi har valt att periodisera dessa orealiserade valutaförluster, för att möjliggöra en riktigare bedömning av vår affärsrörelse år från år.

Svenska kostnadsläget kräver rationaliseringar

Kostnadsläget i Sverige är fortfarande högt. Det föranleder kontinuerliga rationaliseringar. Vi har tagit elektroniken i vår tjänst. För att utnyttja dess fördelar blir fortsatta strukturförändringar nödvändiga inom alla aktivitetsområden, d v s såväl i verkstäderna, på kontoren som i våra företagsledningar världen över. Det är med tillfredsställelse jag noterar att personalorganisationerna inser värdet av denna utveckling. Den nya tekniken, inte minst datoriseringen, kommer att ge företaget fortsatt styrka.

Utvecklingen fordrar troligen viss vidareutbildning och anpassning till de nya krav och organisationsformer som ny teknik ställer såväl på våra produkter som på produktion och marknadsföring.

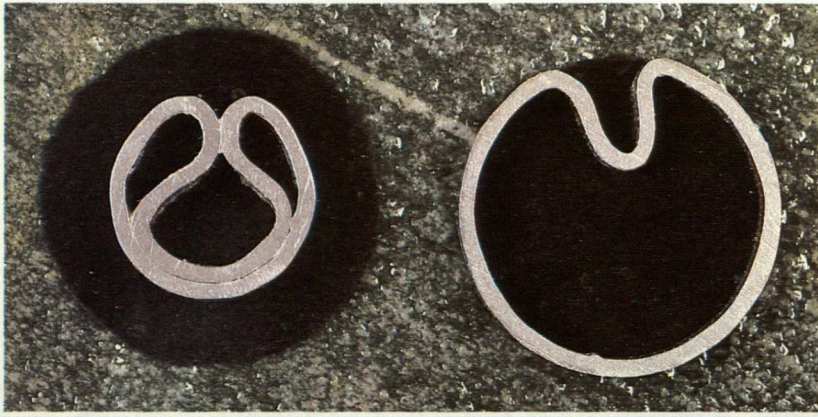
Mot den bakgrunden måste jag uttala min oro för den svenska politiska och ekonomiska utvecklingen. Värdet för Sverige av fortsatt exportökning, internationellt industrisamarbete och teknisk utveckling på marknadsekonomins grundvalar kan inte nog betonas. Men i stället för att förenkla och förbättra arbetsformer och villkor för ett fritt och flexibelt näringsliv, så fortsätter man med krångliga, byråkratiska hinder och restriktioner. De fackligt centralstyrda löntagarfonder som nu debatteras, skulle på sikt vara en katastrof för Sveriges näringsliv.

I detta sammanhang vill jag gärna framhålla att våra framgångar främst bygger på kvaliteten hos våra medarbetare. Det är givetvis människan i Atlas Copco som trots allt teknik är företagets största tillgång. Det gäller såväl de anställda i Sverige som våra 13 766 medarbetare utomlands.

Utsikter inför 1982

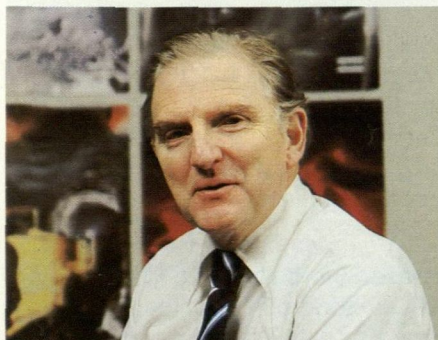
I början av 1982 väntas lågkonjunkturen fortsätta. En viss återhämtning och bättre fart förväntas under det andra halvåret. Liksom många andra leverantörer av investeringsprodukter påverkas vi av det höga ränteläget som bromsar kundernas investeringsvilja. Därför kommer bl a den amerikanska räntans utveckling att starkt påverka vårt resultat 1982.

Vi har ett gott utgångsläge eftersom vi har stärkt vår position på de flesta marknader. Vi kan därför se fram mot ett år med fortsatt positiv försäljningsutveckling för Atlas Copco, förutsatt att den internationella konjunkturen och valutafluktuationerna inte lägger alltför svåra hinder i vår väg.

Bergförstärkningsbulten Swellex är en uppfinning gjord inom Atlas Copco. Principen för Swellex bygger på att pumpa in vatten med mycket högt tryck i en rörbult. Därigenom sväller bulten och fäster i borrhålet. Den används till förstärkning av tunneltak och ersätter den gängse metoden – en expanderbult som fixeras mekaniskt.

JAN HOLDO

FAKTURERING MSEK	2 938
RESULTAT MSEK efter finansiella poster	193
AVKASTNING % på sysselsatt kapital	19

Atlas Copco MCT (Mining and Construction Technique) utvecklar, tillverkar och marknadsför genom fem sektorer pneumatisk och hydraulisk bergborrtrusning, lastmaskiner, vinschar, tunnelborrmaskiner, larvbandsburna borrhgregat, tunneldrivningsriggar, tryckluftspett, pumpar m m, samt marknadsför Sandvik Coromant borrhstål.

Försäljningen sker huvudsakligen genom Atlas Copco-gruppens säljbolag.

MCT-divisionen har sitt huvudkontor i Nacka. Dess produkter tillverkas vid fabriker i bl a Sverige, Brasilien, Indien, Canada, Storbritannien, Sydafrika, USA och Västtyskland.

LEDNINGSGRUPP

Jan Holdo Verkställande direktör
Tord Berggren Marknadsföring
Lars-Olof Calmared Produktion och Sektor Borrmaskin
Bo Lemcke Teknik
Stig Wählberg Ekonomi
Olaf Meyer Sektor Ovanjord
Lars Lindberg Sektor Entreprenadverktyg
Gösta Torssell Sektor Borrhstål
Gösta Fernström Sektor Underjord

Försäljning

Den fakturerade försäljningen uppgick under verksamhetsåret 1981 till 2 938 MSEK (2 422), en ökning med 21 procent. Volymökningen utgjorde 3 procent. Ordergången från kund uppgick till 2 950 MSEK (2 545), vilket är en ökning med 16 procent, men i volym en minskning med 1 procent.

Resultat

Avkastningen på Atlas Copco MCT:s totala kapital exkl icke räntebärande rörelseskulder uppgick till 19 procent (14). Den främsta orsaken till förbättringen är ökad fakturerad försäljningsvolym. Produktionen har hållits på en hög nivå.

Resultatet efter finansiella intäkter och kostnader uppgick till 193 MSEK (153). Detta motsvarar 6,6 procent av faktureringen.

Investeringar

Investeringar i mark och byggnader i produktionsledet uppgick under 1981 till 11,5 MSEK (4,4) och i maskiner och inventarier till 56,2 MSEK (13,9).

Marknadsutveckling

MCT-divisionens fakturerade försäljningsvolym ökade under 1981 jämfört med 1980, trots en vikande konjunktur på världsmarknaden totalt sett. Detta innebar att MCT:s positioner stärktes gentemot flera viktiga konkurrenter. MCT-divisionen hade under 1981 en positiv utveckling i bl a Australien, Canada, Mexico, Peru samt i ett flertal agentländer, vilka bearbetas av Atlas Copco International. I USA och Västeuropa var marknadsutvecklingen svag. Den svenska försäljningen var god.

Den hårda priskonkurrensen på världsmarknaden fortsatte under året. På det hydrauliska sortimentet var konkurrensen hård på de traditionella marknaderna såväl i Skandinavien och övriga Europa som utanför Europa. På luftsortimentet ökade MCT sina marknadsandelar.

MCT satsar nu målmedvetet på att öka sin affär inom kolsektorn. Detta sker dels genom utveckling och anpassning av egna produkter, dels genom företagsförvärv samt samarbetsavtal.

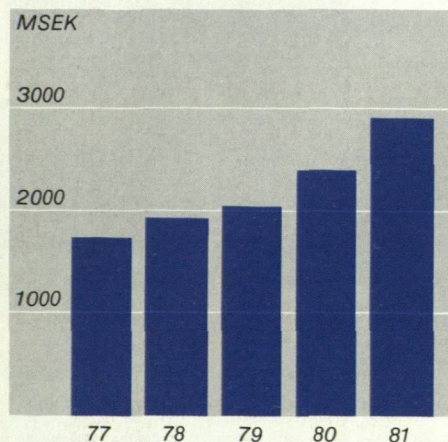
Sektor Ovanjord

Efterfrågan på borrhgregat för stenbrott, dagbrottsgruvor och vägbyggen var under året fortsatt hög och översteg produktionsresurserna, med långa leveranstider som följd. Åtgärder vidtogs för att höja produktionskapaciteten, bl a genom tillkomsten av verkstaden i Southampton, USA. Denna belastade resultatet med inkörningskostnader. Bland intressanta projekt under 1981 kan nämnas en av de största dammanläggningarna i Skandinavien, Vatnedalsvatn i Norge, som byggs med hjälp av bl a larvbandsburna borrhgregat. Betydande order erhöles från europeiska entreprenörer för leverans utanför Europa, t ex på ett stort antal luftdrivna borrhgregat från tyska entreprenörer för Mosul-projektet i Irak. I Australien var försäljningen av rotationsaggregatet Rotamec till kolgruvor framgångsrik.

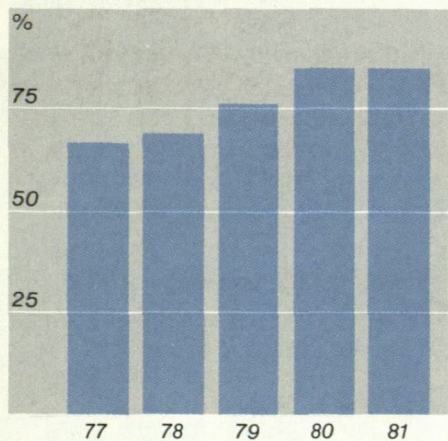
Stora insatser gjordes under året för bearbetning av marknader för vattenbörnings- och prospekteringsutrustningar samtidigt som produktutvecklingen intensifierades för fortsatt expansion inom detta område.

Faktureringen till kund inkl borrhstål uppgick till 1 183 MSEK.

FAKTURERING

KAPACITETSUTNYTTJANDE

Sektor Underjord

Efterfrågan var under året mycket god, speciellt för energiprojekt och annan anläggningsverksamhet. Det medförde ett högt utnyttjande av fabriksanläggningarnas kapacitet. Den fortsatta marknadsinbrytningen i Sydostasien var framgångsrik med stora order och leveranser av tunnelriggar. Marknadsintresset för den nya bulten Swellex för förstärkning av tunneltak var stort. Order har redan erhållits från Sverige, USA, Spanien och Storbritannien.

Resurserna på kolsidan förstärktes under 1981 genom förvärvet av 40 procent av aktierna i Webster Machine Development Ltd., Storbritannien. Tillsammans med det stora västtyska kolmaskinföretaget Geb. Eickhoff Maschinenfabrik und Eisengiesserei bildades konsultföretaget Atlas Copco-Eickhoff Engineering.

Ett avtal träffades med Nitro Nobel MEC om försäljning av dess robot för laddning av språnghål.

Faktureringen till kund inkl borrstål uppgick till 1 270 MSEK.

Tunnelborrning, Jarva

Atlas Copco Jarva levererade under året tre tunnelborrmaskiner, en maskin till vardera Wölla och Zillergrund i Österrike samt en till Peru. Den förstnämnda används för en tunnel på 6,8 km med en diameter på 3,5 m.

Verksamheten gav ett ännu icke tillfredsställande resultat.

Sektor Entreprenadverktyg

De pneumatiska handhållna produkterna utom pumpar, rönste en mindre god efterfrågan i den industrialiserade delen av världen. Ett traktormonterat hydraulspett introducerades på ett 15-tal marknader. Under året påbörjades en neddragning av produktionen vid smedjan i Dalaverken, där verksamheten ej var konkurrenskraftig.

Faktureringen till kund inkl borrstål uppgick till 448 MSEK.

Sektor Borrstål

Den nya generationen Sandvik Coromant stiftborrkronor som lanserades under 1981 befäste ytterligare Atlas Copcos marknadsledande position. Borrhuvuden för stigortsborrning fick sitt verkliga genombrott under året. Standarddimensioner på 1 till 3 meter levererades över hela världen.

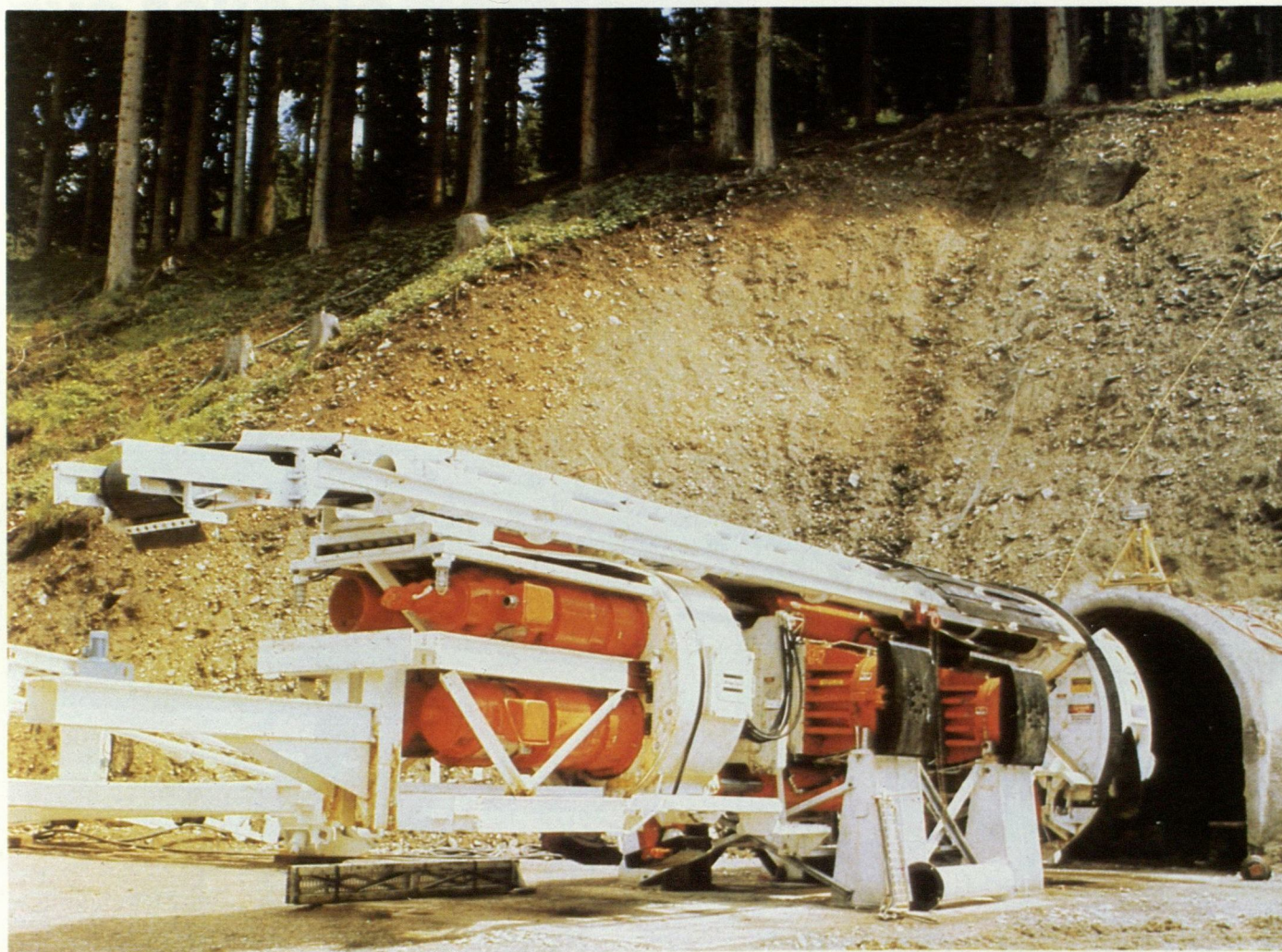
Produktutveckling

Satsningen på förenklade konstruktioner och förbättrad ekonomi hos kunderna resulterade under året bl a i ett helhydrauliskt borrar- och lastningssystem. Det moduluppbyggda systemet ger möjlighet till effektiv mekanisering även av små tunnelprojekt.

Produktion

Verkstädernas kapacitetsutnyttjande låg även under 1981 med vissa undantag på en hög nivå, särskilt för underjords- och ovanjordsutrustningar i Örebro, Nacka och Bremen. Vid dessa verkstäder var orderingången tidvis större än leveransförmågan.

Investeringar gjordes under året i numeriskt styrda verktygsmaskiner vid samtliga maskinverkstäder och i materialhanteringsutrustning vid verkstäderna i Örebro och Nacka.

Den första tunnelbormaskinen till Europa från Atlas Copco Jarva i USA levererades sommaren 1981 till ett kraftverksbygge i Österrike. Den 6,8 km långa tunneln blev klar i mars 1982, efter drygt ett halvårs arbete.

Ett av de största borrhuvuden, som tillverkats, har levererats till en västtysk entreprenör för stigortsdrivning i kolgruvor. Huvudet väger 50 ton och är specialbyggt i segment för att möjliggöra borrarbete med diametrar mellan 3,8 m och 6,3 m. Det är tillverkat av Sandvik Coromant och marknadsförs av Atlas Copco MCT.

Utbyggnaden av verkstaden i Bremen, Västtyskland, slutfördes under året. Inkörningen av den nya verkstaden i Southampton, USA, gick planligt.

Personal

MCT-divisionen sysselsatte i produktionsledet under året i medeltal 2 733 personer (2 703), varav i Sverige 2 063 (2 036). Personalomsättningen i de svenska enheterna sjönk under 1981 jämfört med tidigare år. Behovet av nyrekrytering minskade under den andra hälften av 1981. Personalomsättning och frånvaro var liksom tidigare väsentligt högre i de svenska enheterna än i de utländska. Antalet deltidsanställda ökade långsammare under 1981 än under 1980. De utländska företagen sysselsätter i jämförelse med de svenska få deltidsanställda.

Från industriskolans treåriga verkstadstekniska gymnasieutbildning i Nacka utexaminerades 11 elever.

Konflikten i maj innebar att samtliga PTK-tjänstemän vid Nackaenheten strejkade under 5 dagar. Produktionsbortfallet beräknas till ca 23 000 timmar för tjänstemän och ca 17 700 timmar för arbetare.

Utsikter inför 1982

Faktureringen för 1982 beräknas i volym bli något större än 1981. En viss försämring förutses på gruvsidan medan entreprenadsidan inom såväl ovanjords- som underjordssektorn förväntas fortsätta att öka.

Ökade produktionsresurser ger möjlighet till en positiv utveckling under 1982.

Atlas Copco Holyoke i USA startade under 1981 tillverkning av transportabla kompressorer. Den inhemska produktionen med lokala underleverantörer kommer att betyda mycket för den nordamerikanska marknadens förtroende.

Breddade produktlinjer – nya teknologiområden

ATLAS COPCO AIRPOWER

IWAN ÅKERMAN

FAKTURERING MSEK	3 406
RESULTAT MSEK efter finansiella poster	320
AVKASTNING % på sysselsatt kapital	23

Atlas Copco Airpower utvecklar, tillverkar och marknadsför transportabla och stationära skruv-, kolv- och centrifugalkompressorer och dessutom lufttorkar, efterkylare och kontrollautomatik. Produktprogrammet omfattar också utrustning för sjörestauring m m samt system för energiåtervinning. Försäljningen sker huvudsakligen genom Atlas Copco-gruppens säljbolag.

Airpower-divisionen har sitt huvudkontor och största fabrik i Wilrijk utanför Antwerpen. Tillverkning och montering är också förlagd bl a till Sverige, Bolivia, Brasilien, Frankrike, Indien, Italien, Mexico, Spanien, Turkiet, Västtyskland och USA.

LEDNINGSGRUPP

Iwan Åkerman Verkställande direktör
Bertil Eriksson Vice verkställande direktör (från 1/1 -82)
Louis Dierckx Externa relationer
Carl Johansson Ekonomi
Erik Lebrocqy Personal
Giulio Mazzalupi Marknadsföring
Sven-Åke Rosell Teknik
Lars Lindén Produktion

Försäljning

Airpower-divisionens fakturerade försäljning ökade med 22 procent till 3 406 MSEK (2 793), en volymökning med 7 procent. Ordergången från kund uppgick till 3 583 MSEK (2 840), vilket var en ökning med 26 procent. Volymökningen blev 8 procent.

Resultat

Avkastningen på Airpowers totala kapital exkl icke räntebärande rörelseskulder uppgick till 23 procent (21). Resultatet efter finansiella poster uppgick till 320 MSEK (250), motsvarande 9,4 procent av faktureringen.

Investeringar

Investeringar i fastigheter, maskiner och inventarier, i produktionsledet, utgjorde 82 MSEK (88).

Marknadsutveckling

Minskade industriinvesteringar i Europa, stigande stålpriser och ökande energikostnader skapade problem under det gångna året. Tack vare Airpower-divisionens breddade produktlinjer, nya teknologiområden, som öppnades genom förvärven i USA och Västtyskland, samt bättre marknadstäckning med såväl nya som äldre produkter, kunde dessa problem övervinnas.

Lågkonjunkturen i Europa och en nolltillväxt på vissa andra marknader förorsakade en marginell minskning i ordergången av stationära kompressorer.

Marknadsläget utanför Europa var uppmuntrande under hela året med stora procentuella orderökningar på de flesta marknaderna. Gruppens ökade tillverkningsresurser i Brasilien innebar att flera betydande order kunde tecknas, trots landets skärpta importrestriktioner.

Det höga ränteläget påverkade de många små och medelstora företag som är traditionella kunder för Airpowers standardprodukter. Inom byggnads- och anläggningssektorn berodde en del av den stora försäljningen utanför Europa på order av transportabla kompressorer från europeiska entreprenadföretag med utomeuropeiska arbetsplatser. Atlas Copcos goda serviceresurser över hela världen är i dessa fall ofta en betydelsefull konkurrensfaktor.

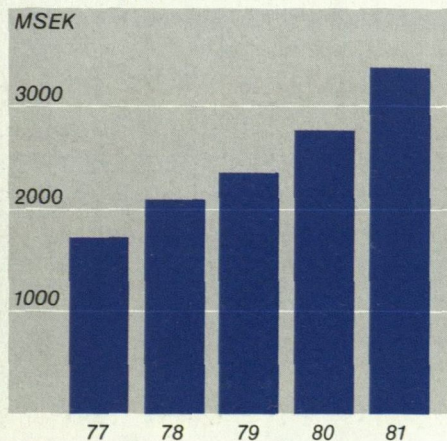
Industrikompressorer

Försäljningen av skruvkompressorer, särskilt oljeinsprutade, innebar en ytterligare förstärkt position på den industriella marknaden samtidigt som den oljefria produktlinjen återigen visade sin ledande ställning. De oljefria kolvkompressorerna från den nya fabriken i Saarbrücken, Västtyskland, förbättrade konkurrenskraften, särskilt beträffande kundanpassade system. Framgångar för dessa produkter noterades på marknader som Filippinerna, Brasilien och Japan. I Australien erhöles en betydande order på stora oljefria kompressorer för koleldade kraftverk och för lagring av naturgas.

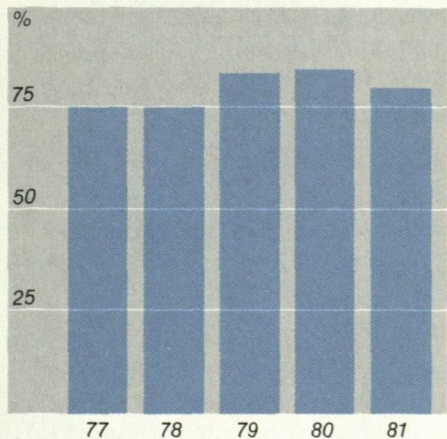
Småkompressorer

Trots mycket låg tillväxt i efterfrågan på små kompressorer, förbättrades lönsamheten tack vare ökad försäljning till speciella applikationer eller marknadssegment. Distributionsnätets utbyggnad bidrog till detta. Förvärvet av Standard Industrial Pneumatics i USA under 1980 möjliggör förbättrad bearbetning av småkompressormarknaden i Nordamerika.

FAKTURERING

KAPACITETSUTNYTTJANDE

Transportabla kompressorer

För transportabla kompressorer noterades en väsentlig volymökning under 1981, främst i Mellersta och Fjärran Östern samt Nordamerika. Försäljningen av transportabla högtryckskompressorer för oljeborrning och brunnborrning låg också på en hög nivå.

Gas- och processkompressorer

Under 1981 noterades framgångar för de båda nyförvärvade företagen Atlas Copco Turbonetics Inc., USA, och Atlas Copco Saarbrücken, Västtyskland, vilka båda tillverkar centrifugalkompressorer. Deras gemensamma produktlinje och tekniska kunnande erbjuder ett brett urval av kundanpassade kompressorer för gas- och processindustrin. De utgör också ett viktigt steg för Atlas Copco-gruppen in på ett stort och växande högteknologiskt område.

Båda företagen rationaliserade under året sin produktion och effektiviserade marknadsföringen. Ett servicenät med lokala ingenjörer håller på att byggas ut för att täcka världsmarknaderna. Betydande order erhöles från den petrokemiska industrin.

Vattenvårdsutrustningar

Atlas Copcos miljövårdsteknik rönt fortsatt god efterfrågan under 1981. Miljövårdsprogrammet omfattar bubbelbarriärer som skydd mot is eller olja, syrsättningsaggregatet Limno och utrustning för vitalisering av bottensediment i förorenade sjöar.

System för energiåtervinning

Inom många industrier, särskilt de petrokemiska, förloras mycket energi i överskottsvärme eller avgaser. Airpower-divisionen tecknade under året avtal med Turbonetics Energy Inc., USA, ett dotterbolag till Mechanical Technology Inc., om rättigheterna för marknadsföring utanför Nordamerika av företagets system för energiåtervinning. Atlas Copco har sedan 1980 ett minoritetsintresse i båda dessa företag.

Produktutveckling

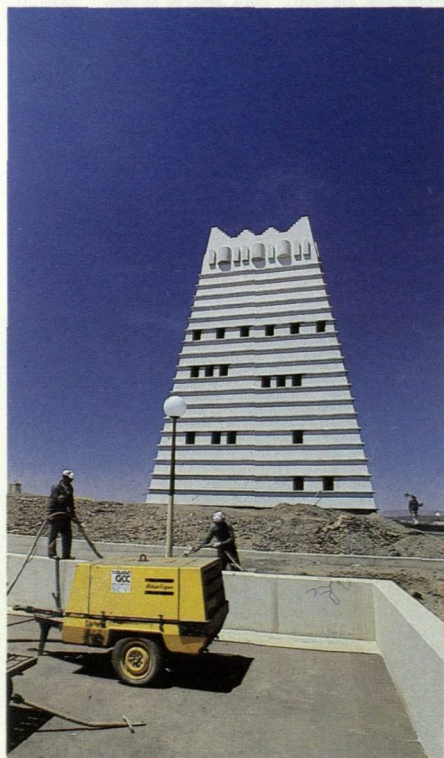
Nyskapandet inom divisionen fortsätter på hög nivå – delvis i nya banor. Under året introducerades således en kompressortyp, som bygger på en ny teknik med entandad rotor och som breddar sortimentet på den oljefria sidan. Vidare anpassades skruvkompressortekniken för komprimering av ånga.

Återvinning av värme från luft- och vattenkylda kompressorer hade under året hög prioritet inom Airpowers forskning och utveckling. Vissa modeller, som kan återvinna upp till 95 procent av insatt energi, är redan färdiga att marknadsföras.

Utvecklingen mot mer kundanpassade system ställer allt större krav på utvecklingsavdelningarnas nära samarbete med marknaden. Det gäller särskilt produktlinjen för gas- och processindustrierna. Denna har därför omorganiserats för att bli mer marknadsanpassad.

Produktion

Som ett resultat av den minskade ordergången under andra halvåret 1980 infördes under de första sex månaderna 1981 fyradagarsvecka vid Airpowers

De nya, små transportabla skruvkompressorerna har mottagits väl av de lokala och internationella entreprenörer som är engagerade i Saudiarabiens omfattande utvecklingsprogram (t v).

Vid SEAT-fabriken i Pamplona, Spanien, levererar fyra stationära skruvkompressorer 3 796 liter torr, oljefri luft per sekund för bilfabrikens sammansättnings- och ytbehandlingslinjer (t h).

fabrik i Wilrijk, Belgien. Emac-fabriken i Italien ersatte sina tidigare kompressortyper med små transportabla kompressorer. Vid Mauguière-fabriken i Frankrike påbörjades tillverkning av en ny linje småkompressorer.

Under året startade det brasilianska bolaget egen tillverkning av kompressor-skruvar.

I USA flyttade Atlas Copco Turbonetics, som nu är helägt, in i nya lokaler. Atlas Copco Holyoke genomförde sin omorganisation och tillverkar nu transportabla och stationära kompressorer av Atlas Copcos konstruktion för den nordamerikanska marknaden. Fabriken i Jugoslavien, som drivs i samarbete med Univerzal och Fagram, startade serietillverkning av transportabla och stationära kompressorer. Tillverkningsföretaget Enerco, Mexico, flyttade in i en ny verkstad i San Luis Potosi. Atlas Copco Imalat i Turkiet påbörjade en utvidgning av sina verkstäder och utökade även sitt produktprogram.

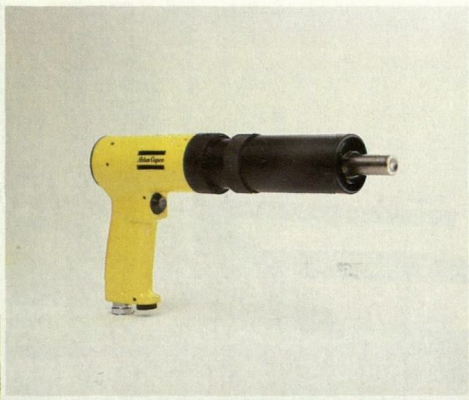
Personal

I de enheter som Airpower-divisionen har driftansvaret för uppgick antalet anställda till 3 681 (3 281). Av dessa arbetar 2 010 (2 046) i Wilrijk, Belgien.

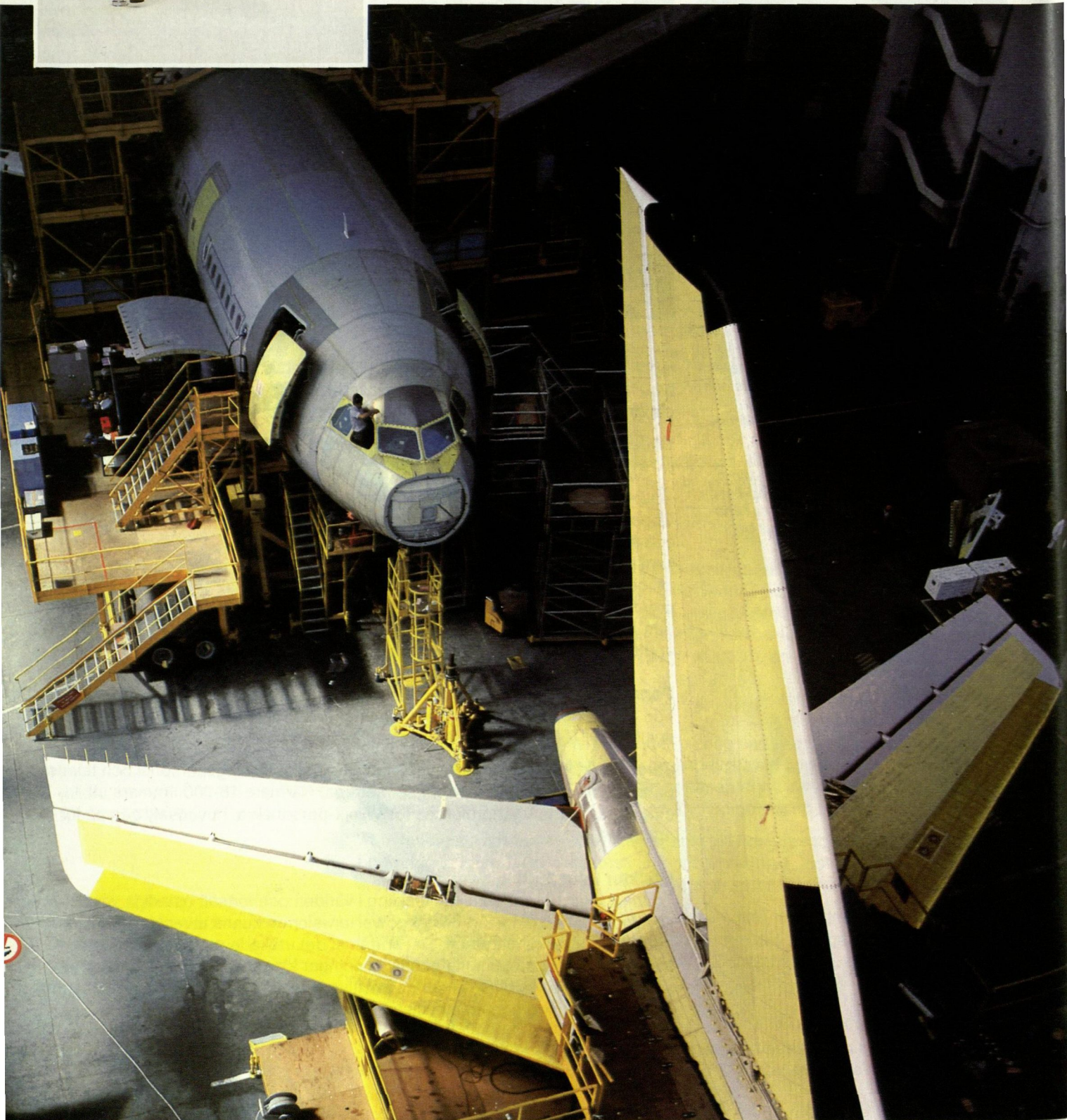
Särskild vikt lades under året vid utbildning av försäljningspersonal och teknisk personal vid de olika tillverkningsenheterna. Närmare 18 000 timmars utbildning i olika ämnen genomfördes för Wilrijk-personalen, huvudsakligen på förman-nivå.

Utsikter inför 1982

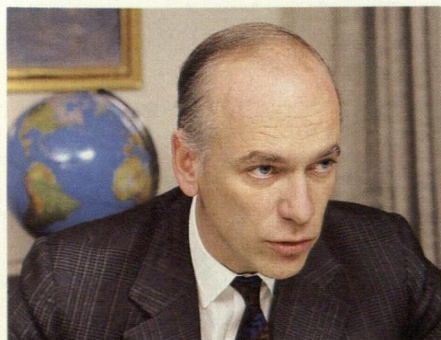
Trots en osäker ekonomisk utveckling i världen och fortsatt ostadiga växelkurser under innevarande år, bör Airpower-divisionen kunna utveckla nya marknader och bredda kundkretsen. Det är främst det utökade produktsortimentet – särskilt för energiåtervinning och tillämpningar för gas- och processkompressorer – som väntas bidra till denna positiva utveckling, men också en förbättrad marknadstäckning genom nya distributionssystem.

Slutmontering av Airbus vid Aérospatiale i Toulouse, Frankrike, en av de flygindustrier som använder Atlas Copcos nya vibrationsdämpade nithammare. Vibrationsdämpningen ställer nithammaren i särklass på marknaden. Nitning är den helt dominerande metoden vid sammansättning av flygplan.

Stärkt position på svag marknad

PER WEJKE

FAKTURERING MSEK	645
RESULTAT MSEK efter finansiella poster	11
AVKASTNING % på sysselsatt kapital	9

Atlas Copco Tools utvecklar, tillverkar och marknadsför industrimaskiner och system, främst för pneumatisk drift. Verksamheten är indelad i fyra affärsområden: standardmaskiner för bearbetning, montering, hantering och mekanisering; avancerade monteringsystem; armatur för distribution och behandling av tryckluft; ytbehandlingsutrustning och system.

Försäljningen sker huvudsakligen genom Atlas Copco-gruppens säljbolag.

Divisionen har sitt huvudkontor i Stockholm samt fabriker i Stockholm, Skara, Tierp, Borås, Saeby (Danmark), Masaby och Idensalmi (Finland).

LEDNINGSGRUPP

Per Wejke Verkställande direktör
Michael Treschow Teknik och produktion
Wolfgang Emmerich Teknik och produktion, Finland
Kurt Ottosson Marknadsföring
Gösta Henningsson Sektor Ytbehandling
Ulf Bärjegård Ekonomi
Nils-Åke Jenstäv Personal, Organisation
Stefan Börjesson Materialadministration
Rolf Carlsson Datbehandling

Försäljning

Atlas Copco Tools fakturerade försäljning ökade under 1981 med 11 procent till 645 MSEK (583). Detta innebar en volymminskning med 4 procent. För monteringsystem noterades en kraftig volymökning, som inte helt kunde uppväga nedgången för andra affärslinjer. Orderingången uppgick till 647 MSEK (622), innebärande en volymminskning med 8 procent. Utländska marknader svarade för 86 procent av totalförsäljningen.

Resultat

Avkastningen på Atlas Copco Tools totala kapital exkl icke räntebärande rörelseskulder uppgick till 9 procent (6), vilket ej är helt tillfredsställande. Den lägre försäljningsvolymen och nya, rationella konstruktioner medförde lägre kapacitetsutnyttjande i verkstäderna.

Resultatet efter finansiella intäkter och kostnader uppgick till 11 MSEK (5). Detta motsvarar 2 procent av faktureringen. Förbättringen kunde uppnås tack vare ett intensivt rationaliseringsarbete.

Investeringar

Divisionens investeringar i byggnader, maskiner och inventarier, i produktionsledet, uppgick till 3,6 MSEK (14,2). Huvuddelen avsåg produktionsutrustning.

Marknadsutveckling

Tools-divisionens främsta kunder finns inom tillverkande industri, särskilt verkstads- och transportmedelsindustri. Utrustningarna används i produktionen vid bearbetning, montering och ytbehandling.

Industrikonjunkturen blev svagare än väntat på de flesta marknader under 1981. En gynnsam utveckling i bl a USA och Australien räckte inte för att uppväga nedgången i Västeuropa. Totalt sjönk industriproduktionen med ca 1 procent på Atlas Copco Tools marknader.

Tools-divisionens beroende av den industriella utvecklingen i Västeuropa framgår av att försäljningsvolymen under de senaste tio åren stigit varje år utom just recessionsåren 1975 och 1981.

Under året förenklade och marknadsanpassade Tools-divisionen sin organisation i Stockholm för att kraftfullt kunna stödja säljbolagen. Säljbolagens Tools-avdelningar koncentrerade sin direktförsäljning till kunder med behov av specialiserad rådgivning. Samtidigt bearbetades andra kundkategorier i allt större utsträckning via återförsäljare.

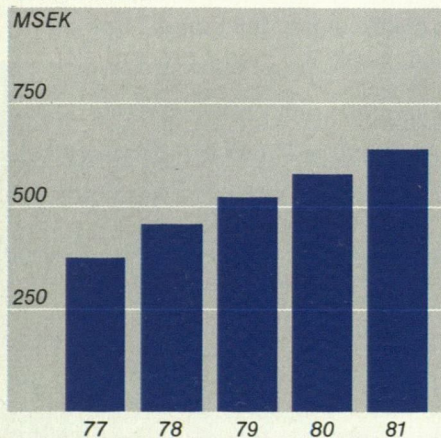
För att ytterligare stärka marknadsföringen bearbetas nyckelmarknaden Västtyskland från 1 januari 1982 genom ett under 1981 bildat säljbolag i Essen, Atlas Copco Tools GmbH. Västtyskland är den största marknaden för industriprodukter i Västeuropa med större industri än hela den tredje världen.

Standardmaskiner

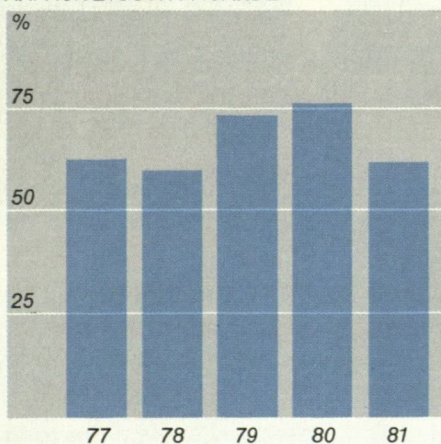
Försäljningen av standardmaskiner, som svarar för huvuddelen av divisionens omsättning, ökade något. Denna affärslinje är den mest betydelsefulla och också mest lönsamma inom divisionen. Lovande framgångar noterades hos såväl stora industrikunder inom bl a flyg- och bilindustrin som mellanstora och små inom olika grenar av den mekaniska verkstadsindustrin.

Pneumatiska handverktyg tillverkas av en mängd företag i hård konkurrens.

FAKTURERING
MSEK

KAPACITETSUTNYTTJANDE

I Västeuropa finns ett dussintal europeiska, nästan lika många amerikanska och ett par japanska konkurrenter. Atlas Copco är störst bland dessa tillverkare med en marknadsandel som uppgår till ca 15 procent i Västeuropa som helhet. Den pressade situationen under 1981 medförde att några konkurrenter försvann från marknaden, vilket bör stärka Atlas Copcos framtida utvecklingsmöjligheter. På den tredje världens marknader har divisionen i allmänhet större andelar. I USA och Japan är Atlas Copco Tools försäljning under uppbyggnad.

Monteringssystem

Faktureringen ökade kraftigt. Atlas Copco Tools fortsatte inbrytningen i bilindustrin med avancerade kontroll- och styrsystem. Betydande order erhöles från Fiat, Ford, General Motors, Renault, Saab-Scania, Volkswagen och Volvo.

Armatyr

Faktureringen ökade något. Denna affärslinje omfattar snabbkopplingar, luftbedringsenheter, smörjsystem, ventiler m m. Dessa produkter, som i stor omfattning tillverkas av externa leverantörer, utgör ett lönsamt komplement till divisionens övriga produkter.

Ytbehandling

Faktureringen visade god ökning. Ytbehandlingssektorns verksamhet, som är starkt koncentrerad till Västeuropa, påverkades under året av den låga investeringsnivån. På den svenska marknaden levererades dock en stor anläggning till Saab-Fairchild-projektet. Atlas Copco har tidigare levererat sina unika system för rostskyddsbehandling till europeisk bilindustri. Under 1981 projekterades och levererades sådana anläggningar också till amerikanska bilföretag. Detta har sin orsak främst i strängare produktansvarslagar med skärpta krav på förebyggande av rostskador.

Målningsroboten Coat-A-Matic, som Tools förvärvade under året, mötte stort intresse på marknaden och levererades till ett antal betydelsefulla kunder i Europa.

Teknisk utveckling

Den omfattande tekniska utvecklingen koncentrerades i stor utsträckning till åtgärder som ger ökad lönsamhet.

För den mekaniska verkstadsindustrins behov färdigutvecklades under året en mindre vinkelslipmaskin. Andra intressanta nyheter var nya lyftblock samt en ny serie skruvdragare.

Utvecklingsarbetet syftar även till att möta kundernas arbetsmiljökrav avseende buller, damm och vibrationer. De under året lanserade rekyldämpade nithamrarna, främst avsedda för flygindustrin, är exempel på detta.

En av Tools-divisionens mest avancerade produkter, den mikrodatorbaserade utrustningen för styrning och övervakning av åtdragningssystem, MACS, vidareutvecklades i nära samarbete med kunder i bilindustrin.

En ny färgvärmare utvecklades för såväl konventionell som högtrycksmålning. Den möter miljökraven på minskat utsläpp av lösningsmedel i luften.

Ytbehandlingssektorn tog ett steg vidare in i robotåldern genom att från Retab helt överta vidareutveckling och tillverkning av målningsroboten Coat-A-Matic.

En ny serie ljuddämpade skruvdragare med hög produktivitet presenterades under året. Maskinen ger jämn och säker åtdragning vid montering av bl a hushållsapparater som radio och TV samt andra produkter inom den elektromekaniska sektorn.

Trots alla tekniska framsteg och mekaniseringsprocesser finns fortfarande en stor marknad för handhållna standardmaskiner för exempelvis slipningsarbeten. Slipmaskiner är i volym en av Toolsdivisionens viktigaste produktgrupper.

Produktion

Fortlöpande rationaliseringar, förbättrade tillverkningsmetoder och nya konstruktioner som höjer produktiviteten medförde, tillsammans med den minskade volymen under 1981, ett lägre kapacitetsutnyttjande i samtliga produktionsenheter.

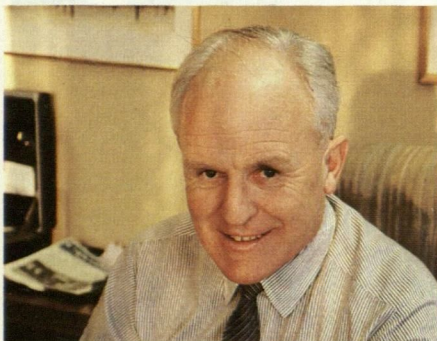
Förhandlingar med de fackliga organisationerna om att koncentrera tillverkningen av roterande maskiner inleddes i början av året. Beslut fattades att föra samman denna tillverkning till Eccoverken och Tierpverken, minska tillverkningen vid Injectorverken och upphöra med produktionen vid Pluto A/S, Danmark. Förslag att ytterligare anpassa tillverkningskapaciteten till det verkliga behovet utarbetades vid årsskiftet.

Personal

Antalet anställda i divisionen var i årsmedeltal 1 222 personer (1 322), varav 229 (246) utanför Sverige. Därtill kom den personal som säljbolagen sysselsätter med försäljning, service, leverans m m av Tools-produkter.

Utsikter inför 1982

För Västeuropas industri väntas under första halvåret 1982 en viss produktionsökning med ytterligare någon förstärkning under andra halvåret. Den nya marknadsanpassade organisationen ger Tools-divisionen ökade möjligheter att möta en växande efterfrågan.

LARS ÅSELL

FAKTURERING MSEK	295
RESULTAT MSEK efter finansiella poster	43
AVKASTNING % på sysselsatt kapital	27

Berema utvecklar, tillverkar och marknadsför bensindrivna motorbormaskiner. Produkterna marknadsförs dels genom Atlas Copcos säljbolag dels genom Berema-divisionens egna säljbolag och agenter. Dotterbolag: Toolex Alpha AB, helautomatiska gramfonskivepressar; KGK Mekaniska Verkstad AB, mindre kompressorer. I Sverige och Norge är Berema generalrepresentant för Honda Power Products, bl a omfattande jordfräsar, gräsklippare, generatorer och pumpar.

Beremas huvudkontor är förlagt till Solna. Tillverkningen är lokaliserad till Kalmar, Skara, Sundbyberg, Valdemarsvik och Fredrikshavn (Danmark).

Försäljning

Berema ökade under året sin fakturerade försäljning med 25 procent till 295 MSEK (237), vilket motsvarar en volymökning med 7 procent. KGK Mekaniska Verkstad AB, som förvärvades under året, ingår med 9 MSEK.

Orderingången uppgick till 299 MSEK (247), en ökning med 21 procent, motsvarande en volymökning med 7 procent.

Resultat

Avkastningen på Beremas totala kapital exkl icke räntebärande rörelseskulder uppgick till 27 procent (22).

Den förbättrade lönsamheten kan främst hänföras till en volymökning av motorbormaskiner. En viktigt bidragande faktor är även de betydande investeringar som gjorts i numeriskt styrda maskiner. Detta har medfört väsentliga rationaliseringseffekter i produktionen.

Resultatet efter finansiella intäkter och kostnader uppgick till 43 MSEK (33). Detta motsvarar 14,5 procent av faktureringen.

Investeringar

Investeringar i maskiner och inventarier uppgick till 18,5 MSEK (6,9) och finansierades huvudsakligen med medel ur investerings- och vinstfonderna.

Marknadsutveckling

Försäljningen av motorbormaskiner ökade. Orsaken härtill var främst den nya motorbormaskinen, som under året introducerades på i stort sett samtliga marknader.

Återförsäljarnätet på de olika exportmarknaderna effektiviserades samtidigt som ökade marknadsinvesteringar gjordes i säljstödande åtgärder.

För produktgruppen hydrauliska lastbilskranar, som marknadsförs av AB Tico, försvagades efterfrågan under året, främst på de europeiska marknaderna. Däremot uppnåddes vissa framgångar utanför Europa. Lönsamheten var dock fortfarande otillfredsställande. Företaget avyttrades i början av 1982.

Trots ett utökat program för Honda-produkter, som väl kompletterar det tidigare, minskade efterfrågan på den svenska marknaden. Marknadsandelen beräknas dock ha ökat något.

Företagsförvärv

Berema förvärvade under hösten 1981 KGK Mekaniska Verkstad AB, som tillverkar mindre kompressorer med kompletterande utrustning. Företaget driver sin verksamhet i Skara och i Fredrikshavn, Danmark. En betydande del säljs på export.

Produktutveckling

Produktutvecklingen koncentrerades även under det gångna året på energi- och miljöfrågor, speciellt avseende bormaskiner. Toolex Alpha kompletterade sitt program av pressar med arbetsbesparande kringutrustning.

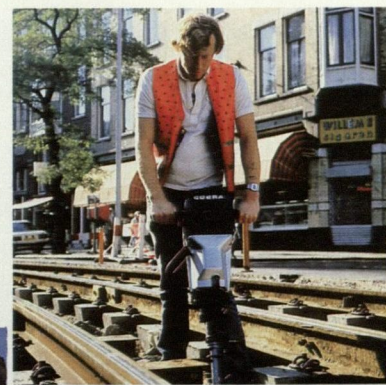
Produktion

Det investeringsprogram som påbörjades förra året med tyngdpunkt på Kalmarverkstaden har under året slutförts. Härigenom har möjligheter skapats för

LEDNINGSGRUPP

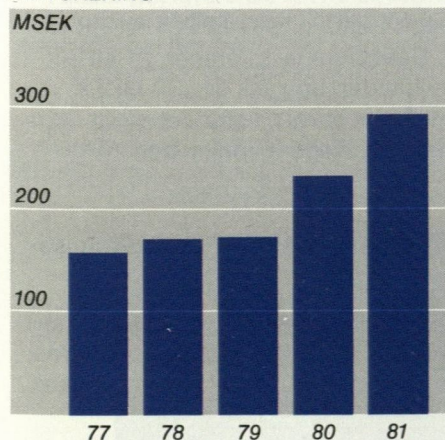
Lars Åsell Verkställande direktör
Arne Gerold Ekonomi och administration.
Per Hallström Marknadsföring

Optimism i kärvt
marknads klimat

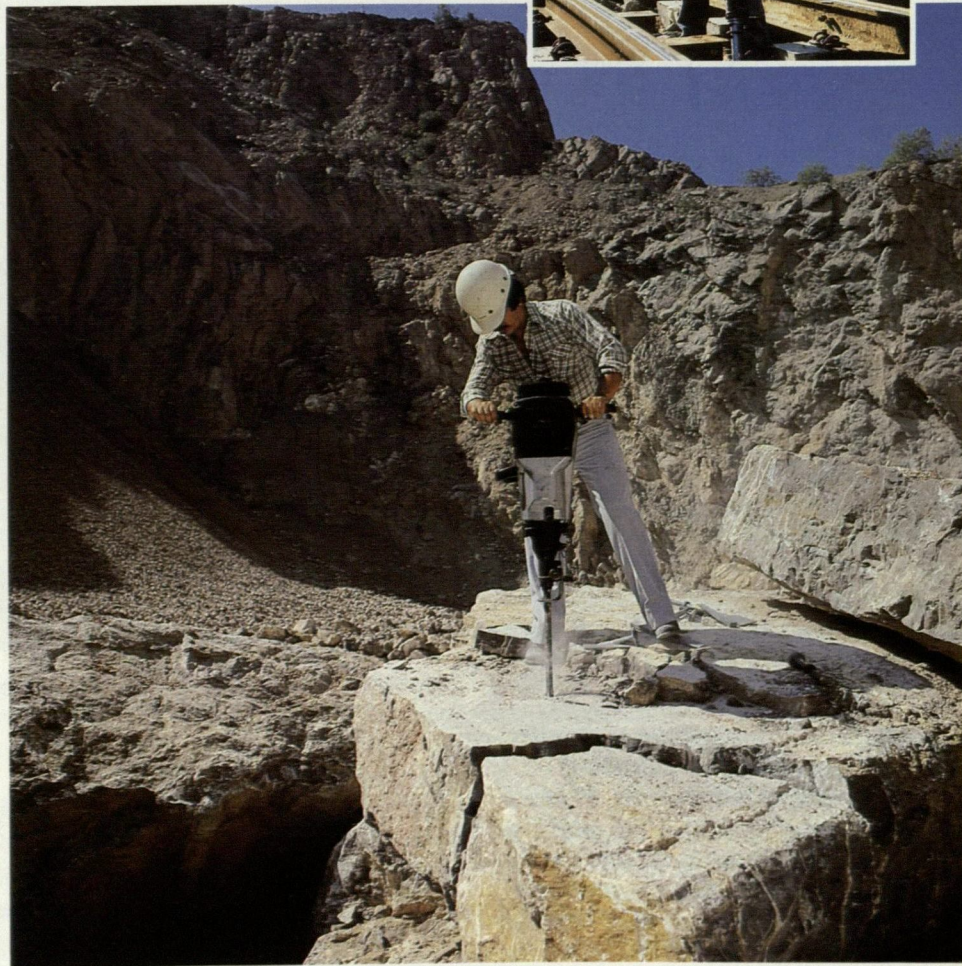
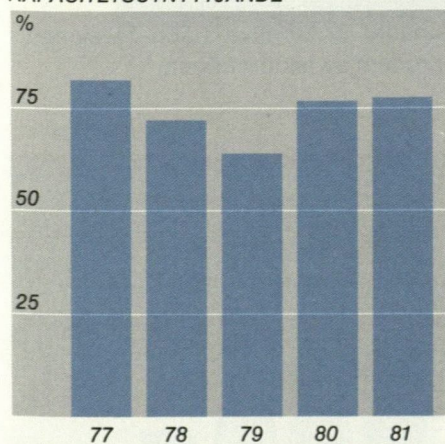

Beremas nya modell av motorbormaskinen Cobra har rönt stora framgångar både i Sverige och på exportmarknaden. På stora bilden används den i ett stenbrott i Mexico och på den lilla bilden vid ett spårvägsarbete i Amsterdam.

FAKTURERING MSEK

KAPACITETSUTNYTTJANDE %

en effektiv produktionsökning. I Toolex Alpha har förberedande investeringar genomförts för nya och rationellare produktionslokaler, som beräknas bli inflyttningsklara under första halvåret 1982.

Personal

Medelantalet anställda ökade under året till 602 personer (543), varav 69 personer (50) utanför Sverige. Ökningen hänförs till det under året förvärvade KGK Mekaniska Verkstad AB. Personalomsättning och frånvaro har under året successivt förbättrats.

Utsikter inför 1982

Devalveringen av den svenska kronan i september 1981 skapade bättre förutsättningar för Beremas exportförsäljning, som utgör 70 procent av den totala omsättningen.

Totalt sett förväntas en likartad utveckling som under 1981.

Optimism i kärvt marknadsklimat

ERIC BURSVIK

FAKTURERING MSEK	204
RESULTAT MSEK efter finansiella poster	3
AVKASTNING % på sysselsatt kapital	9

Monsun-Tison utvecklar, tillverkar och marknadsför hydrauliska och pneumatiska komponenter och styrsystem.

Marknadsföringen av hydraulik sker genom egna säljbolag i Danmark, Västtyskland, Frankrike, Storbritannien, USA och Kanada till tillverkare av mobila maskiner som kranar, skogsmaskiner, gruvmaskiner etc. Pneumatik-sortimentet marknadsförs huvudsakligen genom Atlas Copcos säljbolag i Europa till tillverkare av förpackningsmaskiner, transportutrustningar etc.

Monsun-Tisons huvudkontor är förlagt till Borås. Tillverkningen är lokaliserad till Borås och Falköping.

LEDNINGSGRUPP

Eric Bursvik Verkställande direktör
Anders Pening Ekonomi
Hans-Jörgen Lindström Division
Pneumatik

Försäljning

Monsun-Tisons fakturerade försäljning uppgick under 1981 till 204 MSEK (192), en volymminskning med 4 procent. Dessutom fakturerades 21 MSEK (21) på andra bolag inom Gruppen. Orderingången uppgick till 172 MSEK (194), en volymminskning med 19 procent. Detta beror till stor del på att kunderna köper med kortare framförhållning i en svagare konjunktur.

Resultat

Avkastningen på Monsun-Tisons totala kapital exkl icke räntebärande rörelseskulder uppgick till 9 procent (5), vilket ej är helt tillfredsställande.

Kapacitetsutnyttjandet var lågt, speciellt mot slutet av året. Ett omfattande rationaliseringsprogram skall genomföras under 1982 för att anpassa kostnaderna, samtidigt som en förstärkt beredskap för kommande konjunkturuppgång beaktas.

Monsun-Tison fick under året ett flertal nya kunder, vilket väntas bidra till en något snabbare återhämtning då konjunkturen åter vänder uppåt.

Resultatet efter finansiella intäkter och kostnader för Monsun-Tison-divisionen uppgick till 3 MSEK (1), motsvarande 1,5 procent av faktureringen.

Investeringar

Investeringar i maskiner och inventarier i produktionsledet uppgick till 6,7 MSEK (7,8).

Marknadsutveckling

På företagets viktigaste marknader, Västeuropa och Nordamerika, var den ekonomiska aktiviteten låg. Tillverkarna av sådana maskiner, i vilka Monsun-Tisons produkter ingår, drog ner sina produktionsprogram. Detta medförde sjunkande efterfrågan på Monsun-Tisons produkter. Undantag var de svenska och brittiska marknaderna, där ökningar kunde noteras.

Hydraulik

Nya produkter introducerades inom samtliga produktområden. Ett nytt elektrohydrauliskt förstyrssystem fick ett gott mottagande inom skogsmaskinsektorn.

Marknadsandelarna ökade på samtliga marknader tack vare framgångsrika introduktioner av nya produkter.

Under sista hälften av 1981 sjönk efterfrågan på hydrauliska produkter på de flesta av Monsun-Tisons marknader. Tillverkare av mobila maskiner i Sverige och Storbritannien håller dock fortfarande hög produktionstakt.

Lönsamheten, som är god, förbättrades ytterligare något under året.

Pneumatik

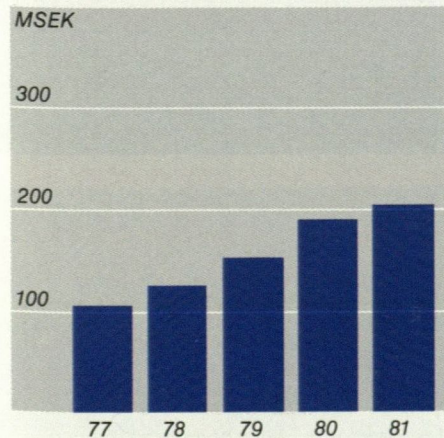
Under året genomfördes en betydande omorganisation och en särskild division för pneumatikkomponenter upprättades. Denna har det totala ansvaret för verksamheten inom detta produktområde. Divisionen arbetar självständigt och har egna resurser för såväl produktutveckling, tillverkning som marknadsföring. Ny personal rekryterades delvis för ledning av pneumatikdivisionen.

Försäljningen av pneumatikprodukter, som är koncentrerad till västeuropeiska länder, stagnerade under året. Lönsamheten för pneumatikkomponenter för-

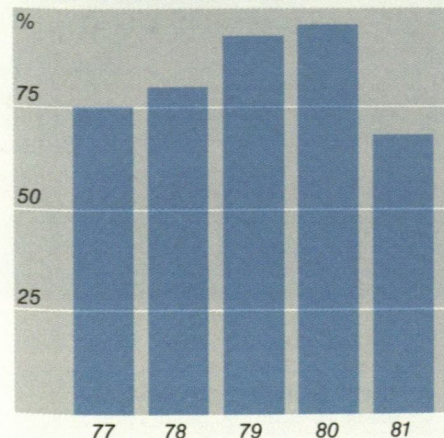
Monsun-Tisons standardprodukter har under året levererats till fyra av Stena Lines servicefartyg som betjänar oljeplattformarna i Nordsjön. I det förtöjnings-system som fartygen använder ingår hydrauliska cylindrar och ventiler samt ett lastavkännande system. Stena Lines servicefartyg är bl a tack vare dessa system de enda fartyg som klarar det hårda vädret norr om 62:a breddgraden.

FAKTURERING

KAPACITETSUTNYTTJANDE

bättrades under 1981, men är ännu inte tillfredsställande. Åtgärder vidtogs i syfte att stärka marknadsföringen av pneumatikkomponenter. Ytterligare investeringar kommer att ske i marknadsledet för att öka lönsamheten.

Produktutveckling

Inom hydraulikområdet anpassades ett antal av företagets ventiler för lastavkännande system på maskiner inom gruv-, skogs- och entreprenadbranscherna.

För fjärrstyrning av mobila maskiner vidareutvecklades såväl de helt hydrauliska produkterna som de elektrohydrauliska. Därmed hävdar Monsun-Tison sin tekniskt ledande ställning på detta produktområde.

Ett par större produktutvecklingsprojekt, bl a elektronikanpassade cylindrar och ett mikrodatorbaserat styrsystem, slutfördes under året och introducerades på marknaden. Styrsystemet är helt och hållet en egen konstruktion och är avsett för styrning av pneumatikkomponenter inom ett brett applikationsområde.

Personal

Monsun-Tison sysselsatte under 1981 i medeltal 762 personer (808), varav 63 (55) utomlands.

På grund av den vikande efterfrågan hade företaget vissa svårigheter att sysselsätta all personal, varför permitteringar genomfördes vid vissa verkstäder.

Utsikter inför 1982

Monsun-Tisons orderstock sjönk under 1981 och tillåter inte fullt kapacitetsutnyttjande under första halvåret 1982. För andra halvåret förutses en ökad försäljning.

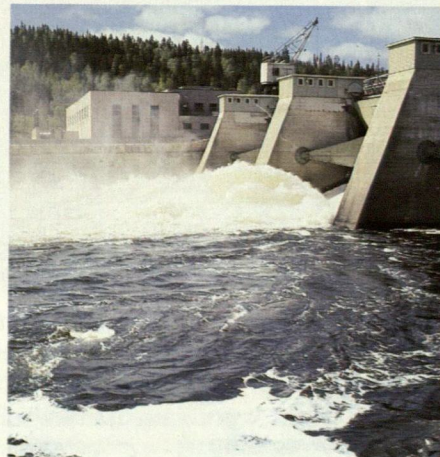
Energisektorn ökar Atlas Copcos affärsmöjligheter

Stigande oljepriser har i ökande takt tvingat fram alternativ till oljan för vår energiförsörjning. Denna utveckling medför ytterligare utbyggnad av vattenkraft, ökad användning av kol, utnyttjande av kärnkrafttekniken, rationellare transporter av olja och gas samt ökad energiåtervinning i industriella processer. Denna expansion ger Atlas Copco ett betydande tillskott av affärsmöjligheter. Atlas Copco har redan färdiga produkter, som får ökad efterfrågan i takt med att alternativa energikällor ersätter oljan. Under de senaste åren har stora leveranser skett till energiprojekt över hela världen.

Tunnlar för vattenkraft

Stora vattenkraftverk har byggts i bl a Afrika och Latinamerika med Atlas Copco som leverantör. Till de största kraftverksbyggena i världen – Itaipu och Tucuruí i Brasilien – har Atlas Copco levererat nästan all bergborrningsutrustning.

I de österrikiska alperna pågår just nu ett stort projekt för att bygga dammar och vattenkraftverk. En Jarva tunnelbormaskin levererades under året till detta projekt från fabriken i USA för att borra en 6,8 km lång tunnel med 3,5 m diameter för vattentransport. Erfarenheterna från detta arbete har klart visat att tunnelborring med Jarva-maskiner, under de speciella förutsättningar som rått i detta fall, kan vara ett överlägset alternativ till konventionell tunneldrivning med borring och sprängning.

Tryckluft viktigt för kärnkraftverk

Tryckluft är väsentlig för kärnkraftverks funktion. Atlas Copcos kompressorer försörjer kärnkraftverk i många länder med oljefri instrumentluft för kontroll av en mångfald automatiska processer. Eftersom säkerheten också kräver regelbunden provtryckning av reaktorer, ställs stora krav på kontinuerlig tillgång till tryckluft, som uppfyller branschens stränga bestämmelser. Atlas Copco har sedan 15 år sålt och hyrt utrustning till kärnkraftprojekt. Speciellt framgångsrik har försäljningen varit i Sverige, Frankrike, Canada och USA. Genom de nya enheterna Atlas Copco Turbonetics och Atlas Copco Saarbrücken, som båda är viktiga leverantörer av kompressorer till kärnkraftindustrin, har företaget stärkt sin ställning.

Även i samband med anläggning av kärnkraftverk används Atlas Copcos kunskaper i berghandtering. Vid Forsmark i Sverige användes exempelvis två Promec-riggar för att driva en 2,5 km lång kylvattentunnel mellan kärnkraftverket och Östersjön.

Offshore-industrin använder Atlas Copco-produkter

Tryckluft spelar en viktig roll ombord på oljeplattformar, eftersom stora krav ställs på säkerhet. Var sjätte oljeborrning och däribland världens största, Dyvi Delta, är utrustad av Atlas Copco med kompressorer, lufttorkar, vinschar och komplett verkstad med tryckluftsmaskiner för borring, slipning, mutterdragning, mejsling, målning etc.

20 borrar i pipeline-projekt

Atlas Copcos tekniker i Italien har med sina kunder diskuterat fram en lämplig metod till byggandet av världens första interkontinentala pipeline för naturgas. Då projektet är klart skall gas transporteras genom en 2 500 km lång pipeline från Algeriet under Medelhavet och över land till norra Italien. Även andra stora gas- och oljefyndigheter, som nyligen gjorts i bl a Nigeria och Libyen, kommer att kräva stora maskininsatser.

Kolindustrin – växande marknad

Kolanvändningen väntas öka med 3–4 % per år under de närmaste 10–15 åren. Eftersom Atlas Copco har utrustning som är anpassad för såväl ovan- som underjordsbrytning av de hårdare bergarter som alltid omger kolformationer, kan en ökad försäljning väntas inom denna sektor. Till den västtyska marknaden har Atlas Copco med framgång sålt produkter för ortdrivning i kolgruvor och till Australien har levererats utrustning för ovanjordsbrytning. Kina, som till 70 procent är beroende av kol som energikälla, har vänt sig till Atlas Copco för att få hjälp med mekanisering

av kolbrytningen. För att möta en ökande efterfrågan har Atlas Copco inlett samarbete med det brittiska företaget Webster Machine Co och det tyska företaget Geb. Eickhoff Maschinenfabrik und Eisen-giesserei, som båda är specialiserade på konstruktion och tillverkning av maskiner för kolgruvor. Atlas Copco har också utvecklat bormaskiner och riggar som passar för kolbrytning, men även för brytning av oljeskiffrar och uran.

För att minska oljeberoendet konverterar många länder kraftverk från olja till kol som bränsle. För att hantera de stora mängder aska som bildas efter förbränning av kol i koleldade kraftverk, används Atlas Copcos produkter. I koleldade kraftverk förekommer två separata oljefria tryckluftssystem med olika tryck. Det ena används för torkning och transport av askan, det andra för instrumentering och kontroll.

Lagring av olja i bergrum

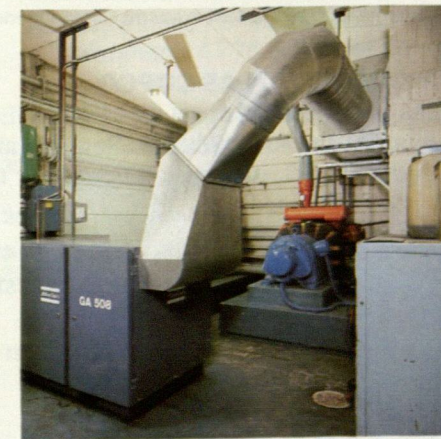
Många länder har insett den strategiska betydelsen att ha tillräckliga oljelager. I Sverige byggs enorma bergumsanläggningar som beredskapslager för miljontals kubikmeter råolja. Flera anläggningar är redan klara och ytterligare bergum håller på att byggas. Bergborrningsarbetena utförs med Atlas Copcos hydrauliska borrar-riggar.

Atlas Copco-processer för energi-besparing och energiutvinning

Atlas Copco har blivit föregångare inom värmeåtervinning från kompressorer. Nästan all energi, som annars går förlorad, kan återvinnas i form av varmluft eller varmvatten för att t ex användas som matvatten till ångpannor.

Atlas Copco har också engagerat sig i forskningsprojekt som går ut på att omvandla solenergi till elektrisk energi med hjälp av skruvkompressorteknik.

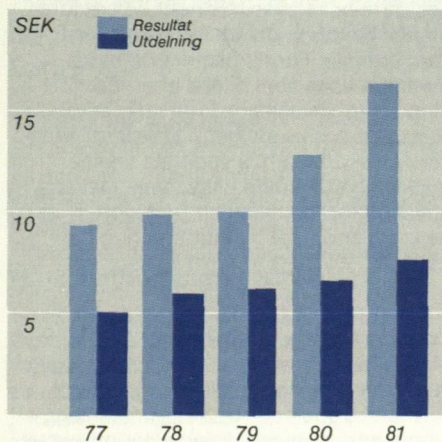
Även för omvandling av lågvärdig energi till högvärdig kommer Atlas Copcos kol- och skruvkompressorer till användning.

Den intensiva utveckling som nu pågår för att lösa världens framtida energiförsörjning är en stor utmaning för Atlas Copco. Denna utveckling kan ge kraftig expansion och intressanta utvecklingsmöjligheter under hela 80-talet, samtidigt som företaget kan göra en verkligt samhällsnyttig insats.

ATLAS COPCO-AKTIE

RESULTAT OCH UTDELNING PER AKTIE¹⁾

1) Utdelning för 1981 enl styrelsens förslag

UTDELNINGSPOLITIK

Utdelningen per aktie för verksamhetsåren 1975–80 har ökat med i genomsnitt 8,2 % per år. För de senaste 10 åren blir motsvarande ökning 13,0 %. Den genomsnittliga penningvärdeförsämringen har uppgått till 10,6 % resp 9,7 %. Om styrelsens förslag till utdelning av 7,50 SEK fastställs, kommer utdelningstillväxten för åren 1976–81 att uppgå till 8,6 %.

Styrelsens avsikt är att aktieägarna skall erhålla en rimlig andel i Atlas Copco-gruppens resultatförbättring. Strävan är härvid att även framledes täcka större delen av den lämnade utdelningen med utdelningsintäkter från de utländska dotterbolagen.

DATA PER AKTIE, SEK	1977	1978	1979	1980	1981
Resultat ¹⁾	9,39	9,67	10,00	12,60	16,20
Utdelning	4,96	5,79	6,00	6,50	7,50 ²⁾
Utdelningsandel ³⁾ , %	52,8	59,9	60,0	51,6	46,3
Högsta börskurs	129	117	98	85	133
Lägsta börskurs	74	88	68	60	76
Genomsnittlig börskurs	101	100	78	70	104
Direktavkastning ⁴⁾ , %	4,9	5,8	7,7	9,3	7,2
P/E-tal under året ⁵⁾	10,7	10,4	7,8	5,6	6,4
Cash-flow ⁶⁾	9,45	11,95	10,30	15,90	17,85

För jämförbarhet mellan åren har justering för emissioner gjorts.

¹⁾ Resultat efter finansiella intäkter och kostnader med avdrag för schablonberäknad skatt (50 %) och minoritetsandelar i årets resultat dividerat med antal aktier.

²⁾ Enligt styrelsens förslag.

³⁾ Utdelning i procent av resultatet per aktie.

⁴⁾ Utdelning i procent av verksamhetsårets genomsnittliga börskurs.

⁵⁾ Price/Earning. Verksamhetsårets genomsnittliga börskurs i relation till resultatet per aktie enligt not 1.

⁶⁾ Cash-flow definierat såsom internt tillförda medel enligt finansieringsanalysen sid 10.

VILKA ÄGER ATLAS COPCO

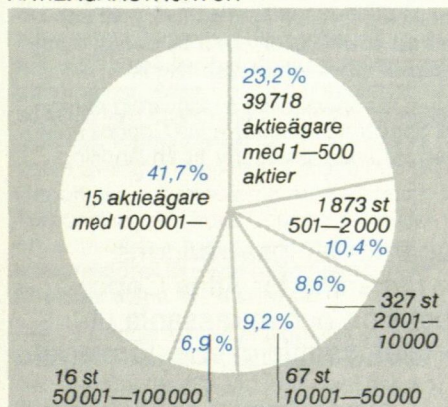
Atlas Copcos aktiekapital på 413,9 MSEK är fördelat på 16 556 400 aktier, var och en på nominellt 25 SEK. Samtliga aktier är fria och representeras av vardera en röst. Börsposten uppgår till 100 aktier.

De största aktieägarna

Antalet aktieägare uppgick 1981 till ca 42 000. De största aktieägarna enligt VPC (augusti 1981), redovisas i nedanstående tabell:

	Antal aktier	% av samtliga aktier
1. Förvaltnings AB Providentia	1 650 000	9,97
2. Svenska Personal-Pensionskassan	879 895	5,31
3. AB Investor	800 000	4,83
4. Allm. Pensionsf. Fjärde Fondstyrelsen	778 234	4,70
5. Livförsäkrings AB Skandia	571 963	3,46
6. Trygg Ömsesidig Livförsäkring	370 000	2,23
7. Försäkrings AB Skandia	255 857	1,54
8. AB Custos	229 434	1,39
9. SE-Bankens Aktiesparfond	227 850	1,38
10. Skandinaviska Bankens Pens. Stift.	225 000	1,36

AKTIEÄGARSTRUKTUR

Aktierna i Atlas Copco noteras förutom på Stockholms fondbörs även på börserna i Frankfurt am Main, Düsseldorf och Hamburg.

EMISSIONER 1965–1981

Aktiekapitalet har sedan 1965 ökat genom fond- och nyemissioner enligt följande:

				Ökning av aktiekapital	Inbetalt belopp
1965	Fondemission	1:4		19,1	–
	Nyemission	1:4	60 SEK	19,1	46,0
1971	Fondemission	1:10		11,5	–
	Nyemission	1:10	100 SEK	11,5	46,0
1973	Fondemission	1:2		69,0	–
1974	Nyemission	1:4	25 SEK	51,7	51,7
1976	Nyemission	1:5	50 SEK	51,7	103,5
1979	Fondemission	1:6		51,7	–
	Nyemission	1:6	60 SEK	51,7	124,1
1981	Fondemission*	1:4		103,5	–

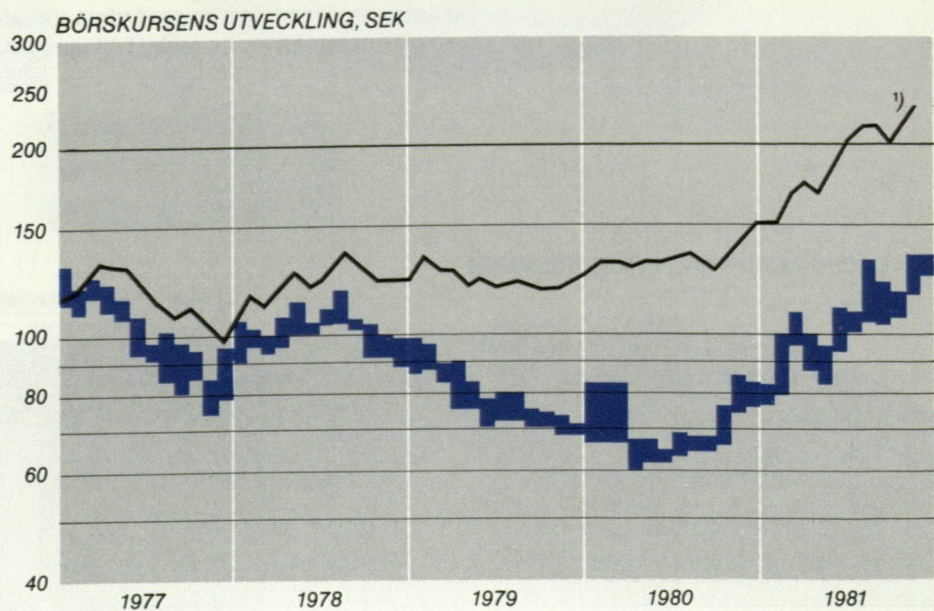
*enligt styrelsens förslag

AKTIESPARFOND FÖR ANSTÄLLDA

I december 1980 beslöt Riksdagen att tillåta börsföretagen starta aktiefondsparande för sina anställda. Atlas Copco var det första företaget som startade en företagsanknuten aktiesparfond. I december 1981 var 1 637 anställda anslutna till fonden, vilket motsvarar 28 procent av de anställda i Sverige. Aktiesparfonden innehade per den 31 december 1981 72 500 Atlas Copco-aktier, motsvarande ett börsvärde av 8,9 MSEK. Aktiesparfonden är därmed en av de 20 största aktieägarna i Atlas Copco.

BÖRSKURSENS UTVECKLING

På Stockholms Fondbörs omsattes 3 662 861 Atlas Copco-aktier under 1981, motsvarande 14 776 aktier per börsdag (7 350). Under året omsatta aktier motsvarar 22 procent (10) av det totala antalet aktier.

¹⁾ Affärsvärldens generalindex

Logaritmisk skala

PERSONAL

	1981	1980
Fakturering per anställd kSEK	383	331
Förädlingsvärde per anställd kSEK	162	144

PERSONALUPPGIFTER, ATLAS COPCO-GRUPPEN

	Medelantal anställda*		Löner och övriga personalkostnader	
	1981	1980	1981	1980
SVERIGE				
Huvudkontor	264	231	69,0	66,5
Divisioner	4 690	4 864	547,1	525,9
Säljbolag	818	818	115,3	104,4
	5 772	5 913	731,4	696,8
UTLANDET				
Divisioner	4 661	4 061	538,9	450,5
Säljbolag	9 105	8 812	853,2	757,9
	13 766	12 873	1 392,1	1 208,4
Totalt	19 538	18 786	2 123,5	1 905,2

*) Medelantal anställda i Sverige har beräknats enligt de principer som tillämpas vid rapporteringen av arbetsgivaruppgifter till Riksförsäkringsverket (RFV).

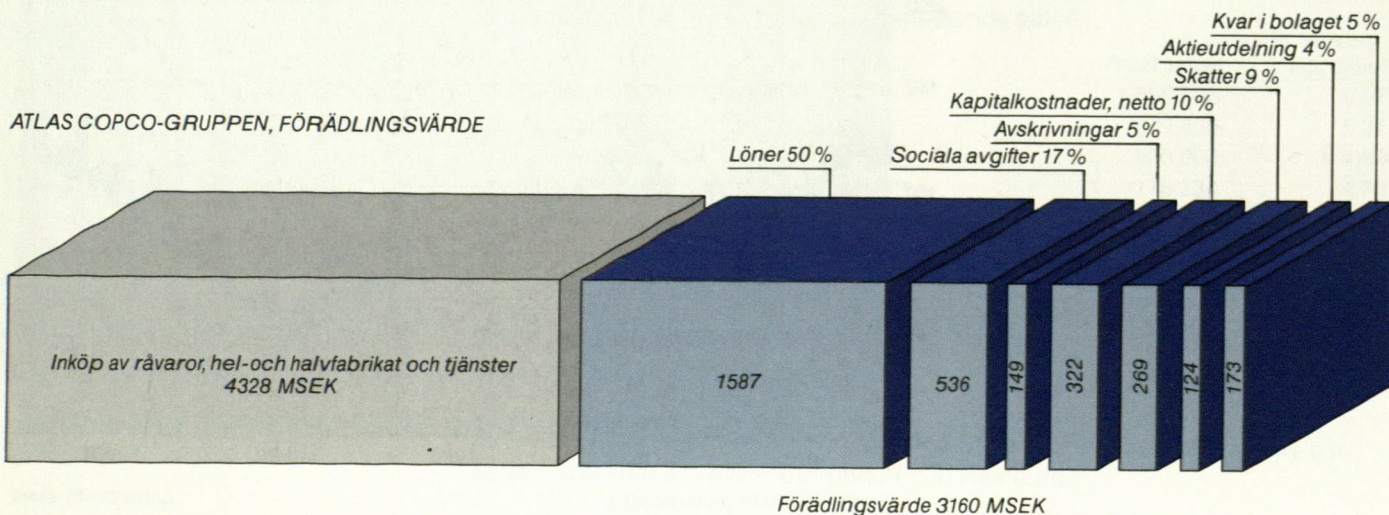
Specificerad sammanställning över medelantal anställda och utbetalda löner samt andra ersättningar upprättad enligt bestämmelserna i svensk aktiebolagslag ingår i den till Patent- och Registreringsverket insända årsredovisningen. Denna kan kostnadsfritt erhållas från huvudkontoret i Nacka.

ATLAS COPCO-GRUPPENS FÖRÄDLINGSVÄRDE

Förädlingsvärdet uttrycker företagets produktionsinsats, dvs värdeökningen som uppstår genom hantering, bearbetning etc. Förädlingsvärdet per anställd uppgick 1981 till 162 kSEK. 67 procent av förädlingsvärdet, motsvarande 2 123 MSEK, utgjordes av lönekostnader (1 587) och sociala avgifter (536).

Till långivarna etc utbetalades netto 322 MSEK, motsvarande 10 procent av förädlingsvärdet. Den offentliga sektorn tillfördes förutom sociala avgifter och källskatter för personalen även bolagsskatter på 269 MSEK, motsvarande 9 procent av förädlingsvärdet. Aktieägarnas andel på 4 procent avser ränta på det riskkapital, som de satsat i företaget.

Diagrammet visar förädlingsvärdets förhållande till Gruppens omsättning samt beståndsdelarnas andel av förädlingsvärdet.

ORGANISATION

DIREKTION

Tom Wachtmeister, VD
ATLAS COPCO AB

Olof Sjöström, förste vVD
Einar Liwendahl, vVD, marknadsföring öst
Sven-Ingvar Svensson, vVD, marknadsföring väst
William J Hogg, VD, Atlas Copco North America Inc.
marknadsföring Nordamerika

Jan Holdo, VD
ATLAS COPCO
MCT AB

Iwan Åkerman, VD
ATLAS COPCO
AIRPOWER NV

Per Wejke, VD
ATLAS COPCO
TOOLS AB

ÖVRIGA DIREKTIONSLEDAMÖTER
Anders Björk, Bo Gyllenberg, Hans Johnsson,
Rolf Lahnhausen, Göran Lundborg, Gunnar Ruding

TILLVERKNING OCH FÖRSÄLJNING

ATLAS COPCO MCT

ATLAS COPCO AIRPOWER

ATLAS COPCO TOOLS

BEREMA

MONSUN-TISON

SÄLJBOLAG I 45 LÄNDER

Försäljning direkt och genom agenter
i ett 80-tal länder

SÄRSKILDA RÅDGIVARE

Ambassadör Olof Landenius
Ambassadör Lennart Petri
Ambassadör Stig Unger

KONCERNSTABER

Ekonomi: Jan Petersson
Finans: Bo Johansson
Juridik: Bo Eklöf
Kommunikation och
sambandskontakt: Hans Johnsson
Koncernutveckling: Gunnar Ruding
Logistik: Göran Lundborg
Marknader: Anders Björk
Personal: Rolf Lahnhausen
Produktion: Bo Gyllenberg
Teknik: Vakant

SERVICESTABER

Adm utveckling: Kurt Gladh
Anläggningar: Kjell Boman
Intendentur: J-A Darlin
Kontaktenheter och
informationsteknik: Hans Johnsson
Marknadsföring: Anders Björk
Patent: Alexis Molin
Personaladministration: J-A Darlin
Redovisning: Hans Lindblad
Standard: Jan Wenström

FEM ÅR I SAMMANDRAG

MSEK om ej annat anges

ATLAS COPCO-GRUPPEN	1977	1978	1979	1980*	1981
Orderingång	4 249	4 888	5 527	6 448	7 651
Fakturering	4 157	4 742	5 305	6 227	7 488
Volymökning, %	3	2	5	7	5
Andel fakturering utomlands, %	91	92	92	91	91
Resultat efter finansiella intäkter och kostnader	297	301	334	442	570
i % av fakturering	7,1	6,3	6,3	7,1	7,6
Räntenetto	144	167	171	231	346
i % av fakturering	3,5	3,5	3,2	3,7	4,6
Räntetäckningsgrad, ggr	2,7	2,5	2,6	2,5	2,2
Avkastning på totalt sysselsatt kapital, %	14,4	13,9	14,2	16,1	19,8
Avkastning på eget riskbärande kapital, %	8,3	8,4	9,0	9,5	11,2
Avkastning på eget kapital, %	9,7	9,5	10,0	11,1	13,1
Kapitalomsättningshastighet, ggr	1,00	1,06	1,11	1,11	1,15
Andel eget riskbärande kapital, %	38,4	38,6	38,6	37,7	35,8
Tillgångar/skulder	1,6	1,7	1,7	1,6	1,6
Omsättningstillgångar/kortfristiga skulder, ggr	2,0	2,3	2,1	2,2	2,1
Investeringar i maskiner och fastigheter	169	133	161	231	342
i % av omsättningen	4,1	2,8	3,0	3,7	4,6
Självfinansieringsgrad	95	159	75	101	76
Vinst per aktie, SEK	9,39	9,67	10,00	12,60	16,20
Medelantal anställda	18 032	17 664	17 883	18 786	19 634
Fakturering per anställd, kSEK	231	268	297	331	381

* 1980 års siffror omräknade med hänsyn till planenliga avskrivningar.

STYRELSE OCH REVISORER

STYRELSE

VALDA AV BOLAGSSTÄMMAN

PETER WALLENBERG

Styrelsens ordförande. Invald 1970. Industriell rådgivare i SE-banken och v ordf i dess styrelse. Anställd i olika befattningar inom Atlas Copco-gruppen 1953–74. Ordf SKF. V ordf ASEA, Broströms, Electrolux, L M Ericsson, Investor, Providentia, Saab-Scania, Stora Kopparberg, Swedish Match.

KURT-ALLAN BELFRAGE

Vice ordförande. Invald 1956. Verkst dir Atlas Copco AB 1957–70. Ordf Sveriges Exportråd 1972–79. Styrelsemedlem Svenska Fläktfabriken.

HENRY N SPORBORG

Invald 1969. Dir Hambros Ltd, Storbritanien (1949–77). Ordf LKB Instruments Ltd, Almex Ticket Machine Co Ltd, Papyrus Ltd, Papyrus Kopparfors (UK) Ltd. V ordf LKB Biochrom Ltd.

JAN HELLNER

Invald 1969. Jur dr, Professor vid Stockholms Universitet. Styrelseledamot Papyrus. Ledamot i Svenska Vetenskapsakademien.

STURE ÖDNER

Invald 1970. Verkst dir Saléninvest AB. Ordf J S Saba AB. Styrelsemedlem Trygg-Hansa och Gorthon Invest.

ERIK JOHNSSON

Invald 1972. Tekn dr, Verkst dir Atlas Copco AB 1970–75. Styrelsemedlem Alfa Laval, Almex, Skega, Tour & Andersson, C E Johansson, Skandinavisk Träimport, Carl Munters. Ledamot av Nämnden för Statens Gruveegendom samt Incentives Vetenskapliga Råd.

AXEL IVEROTH

Invald 1975. V ordf Sveriges Industriförbund. V ordf Business and Industry Advisory Committee of OECD.

CURT G OLSSON

Invald 1976. Verkst dir SE-banken. Styrelsemedlem Esselte och Skandia.

TOM WACHTMEISTER

Invald 1975. Verkst dir Atlas Copco AB sedan 1975. Anställd i företaget sedan 1959.

PERSONALREPRESENTANTER

BO HENNING

Invald 1973. Ordf Atlas Copcos SIF-klubb Nacka

PER-ERIK NYHOLM

Invald 1973. Ordf Atlas Copcos Verkstadsklubb Nacka.

KJELL NORDSTRÖM

Suppleant. Invald 1977. Ordf Eccoverkens Verkstadsklubb Skara.

CARL STRÖMDAHL

Suppleant. Invald 1981. V ordf CF lokal-avd Nacka.

REVISORER

BIRGER SONESSON

aukt revisor

BERTIL E OLSSON

aukt revisor

KARL-G GIERTZ

aukt revisor, suppleant

ROLAND VALTERSSON

aukt revisor, suppleant

Övre raden, från vänster:

Tom Wachtmeister, Peter Wallenberg, Jan Hellner, Henry N Sporborg, Erik Johansson, Kurt-Allan Belfrage, Einar Liwendahl.

Mellersta raden, från vänster:

Sture Ödner, Axel Iveroth, Curt G Olsson, Sven-Ingvar Svensson, Olof Sjöström, Bo Henning, Kjell Nordström.

Undre raden, från vänster:

Per-Erik Nyholm, Carl Strömdahl.

Atlas Copco